ЭРТАГА БУТУНИТТИФОҚ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИ КУНИ

ФУРСАТ ҒАНИМАТ, ТЕРИМ СУРЪАТИНИ БЎШАШТИРМАЙЛИК

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 199 (4658).

7 ОКТЯБРЬ ШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

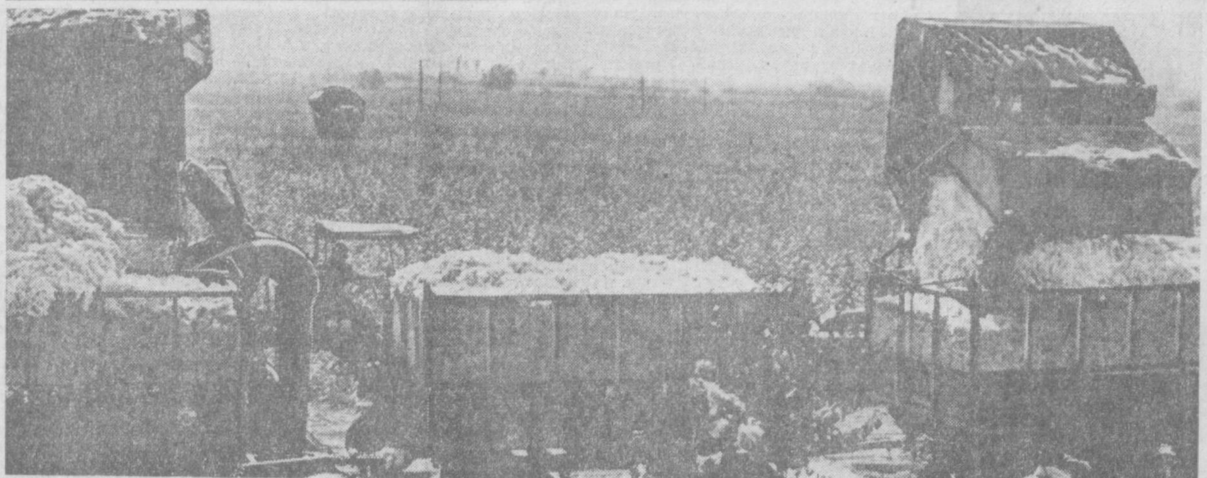

● ОБЛАСТИМИЗ районларидаги қатор хўжаликларнинг шонли механизаторлари терим машиналарини унумли ишлатиб, юқори кўрсатгичларга эришмоқдалар. Янгийўллик Анвар Турдиалиев ана шундай моҳир механизаторларнинг бири. У ҳар куни эл хирмонига 6—7 тоннадан ошириб пахта тўкмоқда. Суратларда: (чапда) механизатор А. Турдиалиев. (Ўнгда) «оқ олтин» далаларида терим палласи.

А. Абалян фотолари.

3 МИЛЛИОН ТОННА СИЛОС ТАЙЁР

Ўзбекистоннинг чорвачилик хўжаликлари қишга 3 миллион тонна силос бостириб қўйдилар. Андижон областининг чорвадорлари ҳам йиллик топшириқни қарийб бир ярим баравар ошириб бажардилар. Наманган, Тошкент, Қашқадарё, Сурхондарё областларининг чорвадорлари ҳам йиллик топшириқни бажардилар.

Республика чорвадорлари бу йил кузда ўтган йилдагига нисбатан икки юз минг тонна кўп — 3,5 миллион тонна силос бостириб қўйиш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ).

ЛУБКОРЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Тошкент областининг лубкор хўжаликлари давлатга каноп сотиш юзасидан социалистик мажбуриятларини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 327 минг тоннадан зиёд қимматли техника хомашёси топширилди. Гектар бошига 176,3 центнердан каноп поя ўриб олинди.

Давлатга каноп сотиш давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

МАЖБУРИЯТНИ ҲАМ ТЕЗДА БАЖАРАМИЗ

1972 йил барча совет кишилари қатори бизнинг колхоз аъзолари учун ҳам меҳнатда ғайрат кўрсатадиган, катта ютуқларни қўлга киритадиган йил бўлиб ҳисобланади. Чунки, шу йили СССРнинг шонли 50 йиллиги нишонланади.

Биз пахта тайёрлаш планини мўлжалдагидан анча бурун ошириб бажардик. Ҳали далаларимизда пахта кўп. Социалистик мажбуриятда кўзда тутилганидан ҳам зиёдроқ «оқ олтин» бера оламиз. Лекин ана шу мўл ҳосилни қўлга киритгунча қанчалик курашганлигимиз, қишлоғимиздаги каттадан-кичик қандай меҳнат қилганлигини айтиб ўтмай бўлмайди. Тўғри, чигитни вақтида экиб олдик. Лекин унинг униб чиқиши жуда қийин бўлди.

Айтиш кераки, бу йил ёз ҳам пахтакор кўнглидагидек бўлмади. Баъзи кунларда ҳаво ниҳоятда исиб кетган бўлса, айрим пайтларда салқин тушиб, бўйига ва энига ривожланаётган ғўзанинг шаштини қайтариб қўйди. Культивациянинг нормал чуқурликда, мўлжалдаги кенгликда ўтказилиши, маҳаллий ва минерал ўғитларнинг кўплаб берилиши, суғоришнинг яхши йўлга қўйилганлиги барча майдонларда ғўзанинг яхши ривожланишини таъминлади. Далаларимизда ҳосил мўл бўлди, у эрта пишиб етилди.

Машиналарни пахта далаларига барвақт олиб чиқдик. «Зангори кема»лар сифатли ремонт қилинганлиги, механик-ҳайдовчилар ўз касбларини пухта эгаллаганликлари учун иш суръати биринчи кунларданоқ юқори бўлди. Механизаторлар ўз машиналаридан тўхтовсиз ва унумли фойдаландилар. Йиллик план бажарилган куни ҳисоблаб чиқдик. Давлатга топширилган 1467 тонна пахтанинг 1176 тоннаси машиналар билан териб олинди. Яъни 80 процент ҳосил бункерлардан тўкилди. Ҳамма пахтанинг биринчи сортларга қабул қилинганлиги колхозимиз даромадини оширишда катта роль ўйнайди, албатта. Биз йиллик планни икки теримдаёқ, яъни гектаридан 29,3 центнердан ҳосил йиғиб олиб, шараф билан адо этдик. Илғор бригадалар И. Алиев, К. Шохмонов, Т. Бектоев ўртоқлар бошлиқ бригадалар йиллик планларини 1—2 октябрь кунлариёқ бажарган эдилар. Улар ҳозиргача гектаридан 30 центнердан ошириб пахта топширдилар ва мавсум охиригача ҳосилдорликни 50 центнердангa етказиш учун курашаётирлар.

Ғайратли механик-ҳайдовчилардан М. Тафиев 150 тонна, М. Номозов 140 тонна, И. Айвазов 136 тонна, Т. Маҳмудов 120 тонна, Д. Қолдибоев 120 тонна пахта тердилар.

Биз яна давлатга 400 тонна пахта сотиш, гектаридан олинадиган ҳосилни 37 центнердангa етказишга қарор қилдик. Бу колхозимиз аъзоларининг катта юбилейга муносиб совғалари бўлади.

И. ШУБЛАДЗЕ,
Оққўрғон районидаги «Москва» колхозининг раиси.

Х. ОЛТОЕВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

МАШИНАЛАР МАДАДКОР БЎЛДИ

Колхозимиз бир довон ошди, пахта тайёрлаш йиллик планини областда биринчи бўлиб муваффақиятли бажарди. 730 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25,3 центнердан ошириб «оқ олтин» сотилди. Давлатга топширилган пахтанинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди.

Пахтани тез теришда механизаторларимиз зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишди. Улар техника унумдорлигини анча оширдилар. Шу сабабли процент кўрсаткичларимиз кундан-кунга юқори бўлаверди. Ишчи кучлари ва техникадан самарали фойдаланишимиз сабабли кунига йиллик планнинг 5—6 проценти миқдорида пахта топшириб турилди.

Ким Иван Сергеевич бошлиқ бригада аъзолари планларини бажариб, бир неча кундан бери мажбурият ҳисобига меҳнат қилишяпти. Улар даладаги ҳосилни чамалаб кўриб, 35 центнердан пахта топширамиз, дейишяпти. Исроил Ниёзов бошлиқ бригада деҳқонлари пландан ташқари яна ҳар гектар ердан олти центнердан ортиқ «оқ олтин» йиғиштириб олишга бел боғлашди. Содиқ Йўлдошев бошлиқ бригада аъзолари ҳам қисқа муддат ичида планларини бажариб, мажбурият ҳисобига ишлашяпти.

Йиғим-теримни намунали уюштиришда Эргаш Қўзибоев, Малик Аҳмедов, Холмат Пардаев каби ишчан механизаторларимиз 100—110 тоннадан «оқ олтин» териб беришди.

Колхозимизда тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили бўйича пахта топшириш плани бажарилди. Лекин, биз бу билан кифояланмаймиз. Ҳали далаларимизда «оқ олтин» кўп. Мажбуриятни бемалол бажариш учун етарли ҳосилимиз бор. Колхозимиз бўйича бу йил ҳар гектар ердан ўттиз центнердан пахта топшириш учун қатъий бел боғладик. Сўзимизнинг устидан албатта чиқамиз.

У. АБДУЛЛАЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси.

БЎСТОНЛИҚ РАЙОН САБЗАВОТЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг иккинчи йили топшириғини муваффақиятли бажардилар. Давлатга сабзавот сотиш плани ошириб адо этилди. Район колхоз ва совхозлари қабул пунктларига пландаги 30 минг 800 ўрнига 30 минг 877 тонна сабзавот етказиб бердилар. Жданов номли, «Ленинград», «Қизил ту», Калинин номли, Фрунзе номли, Карл Маркс номли колхозлар ва «Бўстонлиқ» совхози районда йиллик планнинг эрта муддатларда бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштириб олишда Тошкент шаҳрининг Ҳамза ва Киров район ташкилотлари коллективлари катта оталиқ ёрдами кўрсатдилар.

Район сабзавотчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, зиммаларидаги юксак социалистик мажбурият ҳисобига маҳсулот топширишни давом эттирмоқдалар. Улар ҳаммаси бўлиб, 33 минг тонна сабзавот сотишга ва шундай қилиб планга қўшимча равишда 5 минг тонна маҳсулот етказиб бериш йўлида фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Йиллик план бажарилгандан кейин, колхоз ва совхозлар келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаб қўйиш тадбирларини кўраётирлар.

ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитети районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида пахта териш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил октябрь ойи биринчи беш кунлиги якунларини кўриб чиқиб, қарор қилдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Оққўрғон районига**, (район партия комитетининг секретари **Тоиров**, район ижроия комитетининг раиси **Сонбназаров**, район комсомол комитетининг секретари **Турғунбоев**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Саидхўжаев**, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов ходимлари район касаба союзининг раиси **Яригин**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошлиғи **Рогачев**, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш бўйича бош инспектори **Лян** ўртоқлар) берилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини мавсум бошидан бери 64,81 процент, шу жумладан машина терими планини 71. 69 процент бажарган. Ўтган беш кунликда 28 71 процент ўсишга эришган. Шу жумладан, йиллик планга нисбатан машина терими 32, 60 процент бажарилган.

Кўчма қизил байроқ Юқори Чирчиқ районидан олиб берилсин.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма қизил байроғи Оққўрғон районидаги **«Ўзбекистон ССР беш йиллиги»** совхозига (директори **Хоназаров**, партия ташкилотининг секретари **Ғофурова**, комсомол ташкилотининг секретари **Ким**, ишчилар комитетининг раиси **Алиев**, бош агрономи **Бакулин**, бош инженери **Ҳайдаров** ўртоқлар) берилди. Совхоз пахта тайёрлаш планини 56. 95 процент жумладан, машина теримини 65.60 процент бажарган ва беш кунликда 42.41 процент, машина теримида 51.23 процент ўсишга эришган. Қизил байроқ шу райондаги «Коммунизм» совхозидан олиб берилсин.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Оққўрғон районидаги **Ленин номли колхозга** (раиси **Ким**, партия ташкилотининг секретари **Когай**, касаба союз комитетининг раиси **Шегай**, комсомол ташкилотининг секретари **Пак**, бош агроном **Ли**, механизация бўйича раис ўринбосари **Кан** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз йиллик пахта тайёрлаш планини 62. 79 процент, шу жумладан машина теримини 85,63 процент бажарган ва беш кунликда 40.75 процент, шу жумладан машина теримида 56, 49 процент ўсишга эришган. Қизил байроқ шу райондаги Димитров номли колхоздан олиб берилсин.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Оққўрғон районидаги **«Москва» колхозига** (раиси **Шубладзе**, партия ташкилотининг секретари **Олтоев**, колхоз касаба союз комитетининг раиси **Раҳимов**, комсомол ташкилотининг секретари **Раимжонов**, бош агрономи **Кибаров**, механизация бўйича раис ўринбосари **Муртозаев** ўртоқлар) берилди. Колхоз йиллик пахта тайёрлаш планини 100.61 процент, шу жумладан машина теримини 112.84 процент бажарган ва беш кунликда 36,44 процент, шу жумладан машина теримида 43,24 процент ўсишга эришган.

Қизил байроқ шу райондаги «Заря Коммунизма» колхозидан олиб берилсин.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ангрен шаҳрига** (шаҳар партия комитетининг секретари **Ғуломов**, шаҳар ижроия комитетининг раиси **Юрин**, шаҳар комсомол комитетининг секретари **Шамсутдинов** ўртоқлар) берилди. Пахта теримида актив қатнашиб, мавсум бошидан бери топшириқни 65.79 процент бажаришга эришган.

Меҳнатда ўрнак кўрсатган механик ҳайдовчилар ва социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётган илғорларга сотиш учун Оққўрғон районига, Ленин номли, «Москва» колхозлари, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозларига биттадан енгил машина ажратилади. Ангрен шаҳридан бориб пахта йиғим-теримида актив иштирок этган ва йиллик план натижалари юқори бўлган бу шаҳар меҳнаткашларини мукофотлаш учун қимматбаҳо буюмлардан иборат мукофотлар ажратилди.

ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

ТЕРМИЗ, 6 октябрь (ЎзТАГ мухбири). Бугун Термизда Сурхондарё область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Партия активи йиғилишида кузги дала ишларини жадаллаштириш ва янги қишлоқ хўжалик йилига тайёргарлик кўриш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродов бу ҳақда ахборот берди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

400.000 тонна учун

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШ, МАШИНАДА ТЕРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 6 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун бир кунда тайёрланган пахта, учинчи стун мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — шу жумладан бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери.

Пискент	3,86	71,97	4,10	73,77
Урта Чирчиқ	3,58	67,74	4.72	78,93
Юқори Чирчиқ	5,26	66,06	6,37	79,02
Оққўрғон	5,15	64,81	6,07	71,69
Бўка	3,62	62,06	4,10	59,27
Бекобод	3,51	60,09	4,09	59,33
Янгийўл	3,62	50,15	4,15	50,69
Область бўйича	4,09	62,29	4,90	67,56

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Миллий байрам — Германия Демократик Республикаси ташкил этилганлигининг 23 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ўртоқлар Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Эрих Хонеккерга, ГДР Давлат Кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихтга, ГДР Министрлар Кенгашининг раиси Вилли Штофга табрик телеграммаси йўлладилар. Телеграммада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетига, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашига, Министрлар Кенгашига, меҳнаткашларига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар изҳор этилган.

Германия Демократик Республикаси, дейилади телеграммада, ўз байрамини ижодий кучғайратлари гуллаб-яшнаган, сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати юксак бир вазиятда кутиб олмоқда. Германия Бирлашган социалистик партияси VIII съезди белгилаб берган программанинг муваффақиятли амалга оширилганлиги ГДР меҳнаткашлари Маркс-Энгельс-Ленинининг буюк идеяларига ғоятда содиқ турганликларидан, уларнинг бошқа қардош мамлакатлар билан қалин иттифоқ бўлиб, немис диёрида гуллаб-яшнаётган социалистик жамият қуришга маҳкам бел боғлаганликларидан далолат беради.

Телеграммада таъкидланадики, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, барча халқимиз КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, бундан буён ҳам Германия Демократик Республикаси билан дўстликни бутун чоралар билан мустаҳкамлайверади, социалистик иқтисодий интеграция тез суръатлар билан ривожланиши, партияларимиз, давлатларимиз ва халқларимизнинг ҳамкорлиги тобора чуқур ва ҳар томонлама бўлиши учун зарур бўлган ҳамма ишни қилади. Социалистик мамлакатлар қардош партияларининг бирлиги ва жипслиги жаҳон социализм системасини янада мустаҳкамлашнинг гаровидир. (ТАСС).

САБЗАВОТКОРЛАР ҒАЛАБАСИ

Тошкент шаҳар яқинидаги Калинин районига қарашли Охунбобоев номли колхоз аъзолари шаҳар меҳнаткашларини эртаги картошка ва сабзавот маҳсулотлари билан мўлкўл таъминлашда ҳар йили ҳам яхши натижаларга эришаётир. Бу колхоз далаларида картошкалар ва сабзавот экинлари май ойида пишиб етилади ва шаҳарликларга кўплаб жўнатилади. Бу йил ҳам худди шундай бўлди. Колхоз 860 тонна ўрнига 915 тонна картошкани барвақт етказиб бериб, бу соҳадаги планни эмас социалистик мажбуриятни ҳам муваффақиятли адо этди.

Хўжалик аъзолари мўл ҳосил етиштириш йўлида далаларда, боғларда, фермаларда ёз бўйи фидокорона меҳнат қилдилар. Натижа қувончли бўлиб чиқди. Пландаги 90 тонна ўрнига 100 тонна полиз экинлари маҳсулоти, 100 тонна ўрнига 294 тонна мева, 180 тонна ўрнига 331 тонна узум етказиб берилди.

Колхозда чорвачиликка эътибор кейинги йилларда айниқса кучайтирилди. Шунинг учун ҳам давлатга гўшт топшириш плани муддатидан анча илгари ошириб бажарилди. 15 минг ўрнига 17 минг дона тухум, 13.8 ўрнига 14.4 тонна пилла етказиб берилди.

Колхоз давлатга топширган маҳсулот ҳозиргача 6283 тоннадан ошиб кетди.

Сабзавотчилар шу кунларда далаларда фидокорона меҳнат қилиб СССРнинг 50 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун курашмоқдалар. Улар пландан ташқари топшириладиган 1000 тонна сабзавот ана шу юбилейга бизнинг совғамиз бўлади, демоқдалар.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙНИ МЕҲНАТДА ЯНГИ

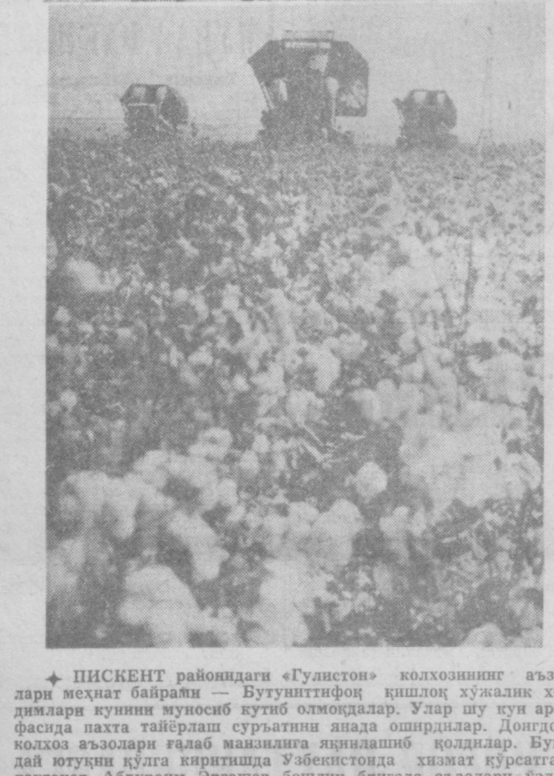

✦ ПИСКЕНТ районидаги «Гулистон» колхозининг аъзолари меҳнат байрами — Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик ходимлари кунини муносиб кутиб олмоқдалар. Улар шу кун арафасида пахта тайёрлаш суръатини янада оширдилар. Донгдор колхоз аъзолари ғалаб манзилига яқинлашиб қолдилар. Бундай ютуқни қўлга киритишда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Абдураим Эргашев бошлиқ бригада аъзолари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётирлар. Юқоридаги суратда элликцентнерчи бригада бошлиғи А. Эргашев. Пастдаги суратда шу бригада далаларида «зангори кема»ларнинг иш пайти.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотолари.

МЕХАНИЗАТОРЛАРГА

Техникани эл дардига дармон қиласизлар,
Меҳнат била юрт-элни фаровон қиласизлар.
Янгича яшаб янгича даврон қиласизлар,
Кенг пахта чаманзорида жавлон қиласизлар,
Тез маррага етмоқ учун имкон қиласизлар.

Сиз пахтачилик илму-фанни яхши билибсиз,
Ишнинг оғирин техника бўйнига илибсиз.
Тобора зафарлар қозониб, олға жилибсиз,
«Зангори кема» отлиқ пўлат отларга минибсиз,
Олтинни териб тоғ каби хирмон қиласизлар.

Тажриба илм-фан қўшилиб ишга тушилса,
Ҳар қанча чигал маслаҳат, идрокила ечилса,
Техника билан шайланиб ишга киришилса,
Суратга теримда яна суръатни қўшилса,
Халқим дилини нурли чароғон қиласизлар.

Ер ҳайдадингиз ерга, бериб оби-ҳаёт, сиз,
Чўлларга бериб меҳнатила бахту-нажот сиз.
Ленин даҳосидан келтириб хатти-барот сиз,
Долзарб бу терим чоғида деҳқонга қанотсиз,
Халқим дилини ҳурраму шодон қиласизлар.

Шунқорлар эрурсиз, ҳаммангиз покиза виждон,
Меҳнатсевар, ўз касбига моҳир ва билимдон,
«Зангори кемалар»да уюлди кўк ўпар хирмон.
Ленин назари бирла чўллар бўлди гулистон,
Чўлларни безаб чўлларга достон қиласизлар.

Олтинни териб, ишни этиб тезда саранжом,
Ўлкамда улуғ қиламиз, тўй-улуғ айём.
Халқимга зафар шуҳратингиз бергуси ором,
Қалбимга бугун ғайратингиз тўлдирур илҳом,
Камтарни бу гулшанда ғазалхон қиласизлар.

КАМТАР.

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

Бу йил пахтадан катта хирмон уюш йўлида астойдил меҳнат қилаётган Бўка районидаги «Кўкорол» совхози деҳқонлари янги-янги ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Совхозда звено, бригада ва бўлимлар бирин-кетин зафар маррасига етиб келмоқдалар.

Армантой Ахмўлдаев бошлиқ бригада биринчилар қаторида ғалаба рапортига имзо чекди. Улар 80 гектар пахта майдонида 130 тоннага яқин пахта топширди. Бригада заршунослари терим суръатини тобора кўчайтиришмоқда. Улар пландан ташқари яна ҳар гектар ердан 7—8 центнердан ҳосил йиғиб олишга қарор қилди. Ҳамза Мустафоев бошлиқ бригада пахтакорлари ҳам йиллик плани ошириб бажаришди.

Маҳмуд Мадалиев бошлиқ звено анчадан бери мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда. Улар бу йил пландан ташқари ҳар гектар ердан 10 центнердан ҳосил йиғиб олишга аҳд қилган.

МУСТАҲКАМ ҚАРДОШЛИК

Тарихда инсоният тараққиётининг марраларини белгилаб берган шонли саналар оз эмас. Лекин уларнинг биронтаси ҳам жаҳон тарихида туб бурилиш бошланганлигидан дарак берувчи икки санага тенглаша олмайди. Бу саналарнинг биринчиси — Ер куррасида биринчи бўлиб мамлакатимизда социалистик революция ғалаба қозонган ва меҳнаткаш халқ ўз тақдирининг ҳақиқий хўжайини бўлиб қолган 1917 йилнинг октябри бўлса, иккинчи сана биринчиси билан узвий равишда боғланган — эркин миллатларнинг мустаҳкам бирлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган 1922 йилнинг декабридир.

СССРнинг ташкил этилиши янги типдаги кўп миллатли давлат — Совет социалистик давлати туғилганлигини билдиради. Бу давлатда бутун бир давлатнинг (федерациянинг) суверенитети, унинг таркибий қисмлари бўлган иттифоқдош республикаларнинг суверенитети билан узвий равишда боғланган.

Эркин республикаларнинг бузилмас иттифоқи — Улуғ Октябрнинг шонли самарасидир. Ленин бу иттифоқнинг илҳомчиси ва ижодкори бўлди. В. И. Ленин турли миллатлар меҳнаткашларининг қардошларча иттифоқини вужудга келтириш йўлларини белгилаб, миллатлар ўртасидаги муносабатларни тўла-тўкис ишонч асосига, қардошларча бирликни равшан англаш, жуда тўлиқ ихтиёрий иноқлик асосига қуриш зарурлигини уқдирди.

Миллий масала юзасидан Ленин ишлаб чиққан программа КПССнинг изчил миллий сиёсатида мужассамлашди. Партия Ленин таълимоти асосида янги давлат — ССР Иттифоқини вужудга келтириш принципларини ҳам аниқ белгилаб олди.

Бу иттифоқ бундан ярим аср муқаддам вужудга келтирилди. У пролетар интернационализмининг ленинча байроғи остида туғилиб, мустаҳкамланди.

Мамлакатдаги барча миллатлар ва элатлар ана шу интернационализм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида битта аҳил оилага жипслашдилар. Улар ана шу байроқ остида бир сафда туриб, янги жамият қуришнинг ҳали синаб кўрилмаган йўлларидан бордилар, ўтмишдаги қолоқликни қадам-бақадам бартараф этдилар, иқтисодий ва маданий ривожланишнинг янги-янги чўққиларини эгалладилар.

Эндиликда Совет Иттифоқи эркин халқлар бирлиги ва дўстлигининг илгари тарихда мисли бўлмаган муносабатлари тимсоли бўлиб қолди.

«Бизнинг қардошлик иттифоқимизда неча ўнлаб миллат ва элатларнинг ўзаро муносабатларида манфаат ва мақсадларнинг, хоҳиш-ирода ва ҳаракатларнинг ғоят мустаҳкам бирлиги, ғоят кучли маънавий қон-қардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик доим намоён бўлмоқдаки, бутун жаҳон тарихи ҳеч қачон бундай ҳолатни кўрган эмас», — дейилади КПСС Марказий Комитетининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисидаги қарорида.

Совет қардошлигининг ҳаётийлиги ва енгилмаслигининг сири нимада? Бунинг сири шундаки, қардошлигимиз ҳар бир миллатнинг кучларини, социализм кучларини юз чандон кўпайтиради ва барча меҳнаткашларга буюк неъматлар беради.

Совет ҳокимияти йилларида Ленин партияси раҳбарлигида ҳамма республикаларда туб ўзгаришлар амалга оширилди. Бу ўзгаришлар социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маънавий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида, инсон фаолиятининг ҳамма соҳаларида содир бўлди.

Социалистик зафарларнинг улуғворлиги Россиянинг собиқ миллий чекка ўлкаларида айниқса равшан кўриниб турибди. Ўтган ярим аср мобайнида ўзбеклар диёрининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Кеча билан кундуз бир-биридан қанчалик фарқ қилса, ҳозирги Ўзбекистон ҳам собиқ мустамлака Туркистонидан шунчалик фарқ қилади.

Агар биз революциядан аввалги Ўзбекистон билан ҳозирги Ўзбекистонни таққослаб кўрсак, кўз ўнгимизда бир-бирига мутлақо ўхшамайдиган икки хил манзара пайдо бўлади: ўтмишда патриархал ишлаб чиқариш усули ҳукмрон бўлган феодал тартиблар ўлкаси социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари мустаҳкам қарор топган суверен совет республикаси бўлиб қолди. Саноати бор-йўғи бир нечта ярим ҳунармандчилик корхоналаридан иборат бўлган ўлка юздан ортиқ тармоғни ўз ичига олувчи ва замонавий машина-ускуналар билан қуролланган 1.200 та йирик корхона ишлаб турган қудратли индустрия республикаси бўлиб қолди, ўтмишда омоч билан кетмон асосий иш қуроли ҳисобланган майда, қашшоқ деҳқон хўжалиги ўлкаси энди экономикаси йил сайин мустаҳкамланиб бораётган, юксак даражада механизациялашган бақувват колхоз ва совхозлар республикаси бўлиб қолди; ўтмишда аҳолиси деярли ёппасига саводсиз бўлган, нодонлик ва жаҳолат ўлкаси эндиликда мактаблар, олий ўқув юртлари ва илмий муассасаларнинг кенг тармоғи вужудга келтирилган, мазмунан социалистик, шаклан миллий маданият барқ уриб яшнаган, талантли олимлар, адабиёт ва санъат арбобларининг кўп сонли отряди ўсиб етишган ёппасига саводхон республика бўлиб қолди; ўтмишда даҳшатли юқумли касалликлар, авж олиб, ҳар йили минг-минглаб кишиларнинг ёстиғи қуриб турган ўлка эндиликда одамлар соғлиғини сақлашнинг социалистик системаси кенг кўламда ривож топган, текин ва ҳамма баҳра оладиган медицина ёрдами республикаси бўлиб қолди; одамларнинг ўтмишда ҳаёти ва турмуши, уларнинг муносабатлари шариат қонунлари ва қуръон ақидалари билан тартибга солинган ва меҳнаткаш халқ батамом ҳуқуқсиз бўлган ўлка эндиликда барча миллат кишилари тенг, қардошларча дўстликнинг мустаҳкам алоқалари билан жипслашган, муштарак коммунистик идеаллар билан яшайдиган, одамлар ўртасидаги муносабатлар эса: «одам-одамга дўст, ўртоқ ва биродар» деган принцип асосида қурилган республика бўлиб қолди.

Совет қардошлиги, социализмнинг ҳаётбахш кучлари шундай буюк самаралар берди! Бундай қардошлик бўлмаганида, ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларидаги ана шундай силжишларга ҳам эришиб бўлмас эди. Совет халқи чоризм ва капитализмдан мерос бўлиб қолган иқтисодий ва маданий қолоқликни мамлакатнинг ҳамма куч ва ресурсларини бирлаштириш туфайлигина тарихан жуда қисқа муддатда тугата олди, индустрияллашни ва қишлоқ хўжалигини социалистик негизда ўзгартиришни, чинакам маданий революцияни амалга ошира олди, социализм қуриб, коммунистик жамият қуришни авж олдириб юбора олди.

Туб социал-иқтисодий, сиёсий ва маданий ўзгартишлар, социализм ишлаб чиқарувчи кучларининг ўсганлиги ва миллатлараро ҳамкорлик кенгайганлиги, социалистик миллатлар ривожланиб, бир-бири билан яқинлашганлиги одамларнинг илгари мисли кўрилмаган янги тарихий бирлигини — совет халқини вужудга келтирди. Бу — СССРдаги юздан ортиқ миллат ва элатнинг чинакам интернационал бирлигидир. Бу бирлик иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий ҳаётнинг умумийлиги, идеология, манфаатлар ва мақсадларнинг муштараклиги негизида шаклланди. Бу бирлик барча социалистик миллатларни равнақ топдириш, уларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги, суверенлиги, қардошларча дўстлиги, ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами асосида вужудга келди.

Мамлакатимиздаги социалистик миллатлар ва элатларнинг ҳамма нарсаси муштаракдир. Уларнинг Ватани битта, у ҳам бўлса — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидир, уларнинг манфаатлари ва мақсадлари битта, у ҳам бўлса — коммунизм қуришдир. Уларнинг ягона идеологияси — марксизм-ленинизмдир, уларнинг ягона йўлбошчиси — Ленин партиясидир. СССРнинг муштарак сиёсий негизи — меҳнаткашлар депутатлари Советлари ва СССРнинг ягона иқтисодий негизи — социалистик хўжалик системаси ва ишлаб чиқариш воситаларининг социалистик мулклилиги мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларни бирлаштириб турибди. Уларнинг социалистик маданиятининг мазмуни ягонадир. Улар маънавий қиёфасининг ижтимоий муносабатлар янги типи туфайли вужудга келган ва барча халқларнинг энг яхши анъаналарини ўзида мужассамлаштирган умумий белгилари бор. Совет кишилари меҳнатининг ўзи ҳам интернационал меҳнатдир, чунки бизнинг мамлакатимизда ҳар бир кишининг Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнат ҳиссаси коммунистик қурилишнинг умумий ўзанига бориб қўшилади.

Улуғ рус халқи совет социалистик миллатлари интернационал бирлигининг негизидир. СССРдаги ҳамма халқлар ягона социалистик давлатда худди мана шу рус халқи теварагига жипслашдилар. Рус халқи мамлакатимиздаги энг кўп сонли миллат бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолаётганлиги учунгина бу гапни айтаётганимиз йўқ. «Тенг ҳуқуқли қардош халқлар ҳамдўстлигидаги етакчи миллат бўлган рус халқининг роли, аввало, шу билан белгиланадики, у чор самодержавиесига ва буржуа-помешчиклар тузумига қарши, жамиятнинг тараққиёти учун, инсоният бахт-саодати учун курашнинг энг кўп оғирлигини ўз зиммасига олди. Қаҳрамонона бунёдкорлик меҳнати ва фидокорона жанговар кураши билан, ватанпарварлик шижоатлари ва ленинча интернационализм принципларига чексиз садоқати туфайли рус халқи мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг чуқур ҳурмати ва тўла ишончига сазовор бўлди.

Социалистик миллатларнинг бундай бирлиги, совет халқларининг бундай қардошлиги империализм карнайчиларига ёқмайди, албатта. Ғарбда антисоветизм ва антикоммунизм билан шуғулланаётган бир талай «мутахассислар» борки, улар бизнинг мамлакатимизда вужудга келган совет халқининг бирлиги миллий бўлмаган қандайдир бир тузумда миллатлар ва элатларни гўё ўзига ютиб, йўқ қилиб юбормоқда, деган гапни исботлаш учун жонжаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар. Лекин тўқиб чиқарилган бундай гаплар воқелигимизни бузиб кўрсатишдан бошқа нарса эмаслиги реал фактларни объектив баҳолай оладиган ҳар бир холис кишига равшан-ку, ахир, интернационал бирликдан иборат бўлган совет халқининг вужудга келганлиги одамларни миллатларга ва элатларга бўлиш бекор қилинганлигини, миллий умумийликнинг, миллий маданиятлар ва миллий тилларнинг йўқ бўлиб кетишини асло билдирмайди. Интернационал бирлик барча социалистик миллатларга ва улардан ҳар бирига хос бўлган ягона, барқарор фазилатларнигина таъкидлайди.

Совет халқи ягона халқ ва шу билан бирга кўп миллатлардан ташкил топган. Унинг таркибидаги ҳамма миллатлар ва элатлар тўхтовсиз, ҳар томонлама ривожланмоқда. Шу билан бирга улар ўзларининг миллий хусусиятлари ва белгиларини сақлаб қолмоқдалар ва айни вақтда бир-бирлари билан яқинлашмоқдалар, қардош халқларнинг ютуқлари ва тажрибасидан баҳраманд бўлмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «Социализм улуғ ғалабаларининг 50 йиллиги» ҳақидаги докладида бундай деди: «Кўп миллатли совет халқининг бирлиги олмосдек мустаҳкамдир. Олмос ранг-баранг товланиб тургани сингари халқимизнинг бирлиги ҳам уни ташкил этган миллатларнинг фазилатлари билан кўркамдир. Бу миллатларнинг ҳар бири бадавлат, тўла қонли, эркин ва бахтли ҳаёт кечирмоқда».

Бизнинг мамлакатимизда халқнинг миллий ва интернационал манфаатлари ўртасида зиддиятлар йўқ: уларнинг манфаатлари бир-бирига мос келади, бир бутун бўлиб қўшилиб кетади. Шундай бўлиши ҳам табиийдир. Фан-техника революцияси жараёни гуркираб турган, миллатлар ўртасидаги турли-туман алоқалар кенг ривож топган бизнинг асримизда миллий хусусиятлар қандайдир яккаланган, бекик хусусиятлар бўлмай қолади. Бу хусусиятларни ташқи таъсирдан яшириш, тўсиб қўйиш мумкин эмас. Ҳамма миллий хусусиятлар доимо қардошлик алоқалари таъсири остида ва халқларнинг бирликдаги меҳнат фаолиятида ривожланиб, ўзгариб боради, интернационал мазмун билан бойийди.

Совет кишиларининг интернационализми совет ватанпарварлиги билан чамбарчас боғланади. Ўз юртига, ўз тилига, ўз маданиятига тарихан қарор топган меҳр-муҳаббат туйғуси, ўз урф-одатларига ва анъаналарига ихлосмандлик туйғулари ҳар қандай халққа ҳам хос бўлиб, бу туйғулар совет ватанпарварлигида бутун социалистик Ватанга меҳр-муҳаббат билан, бутун мамлакатнинг тақдири учун масъулиятни англаш билан қўшилиб кетади. Ҳар бир халқнинг маънавий қиёфасида ўзига хос хусусиятларнинг биз миллий характер деб атайдиган йиғиндиси мавжуд бўлиб келган ва ҳозир ҳам ривожланиб бормоқда. Лекин айни вақтда уларда совет характерини белгилаб берадиган умумхалқ белгилари ҳам таркиб топиб, ривожланиб бормоқда. Мамлакатимиздаги ҳамма миллатларга мансуб кишилар ўзларини ифтихор билан аввало совет кишилари, ягона ва қудратли социалистик Ватан — СССРнинг гражданлари деб атайдилар.

Шу нарса диққатга сазоворки, бизнинг давримизда интернационал ва миллий белгилар бирлигида интернационал белги етакчи роль ўйнайди. Умумхалқ, умумдавлат манфаатларини совет кишилари ҳамиша биринчи ўринга қўядилар.

Шундай бир мисолни олайлик. Ўзбекистон учун пахта энг катта миллий бойлик деб ҳисобланади. Пахта — бизнинг фахримиз ва шуҳратимиз, республика равнақининг энг асосий манбаидир. Лекин пахта бутун совет мамлакатига, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларга жуда зарурлигини Ўзбекистон меҳнаткашлари яхши тушунадилар. Шу сабабли улар пахта етиштиришни узлуксиз кўпайтиришни ўзларининг энг муҳим интернационал бурчи деб ҳисоблайдилар. Улар ўзларининг ана шу юксак бурчини шараф билан бажараётганлигининг боиси ҳам ана шу.

Бир неча йиллардирки, республика давлатга сурункасига тўрт миллион тоннадан ортиқ «оқ олтин» бериб келмоқда. Бу йил деҳқонларимиз давлат хирмонига тўрт миллион беш юз эллик минг тонна пахта топшириш, беш йиллик охирига борганда эса пахтанинг ялпи ҳосилини 5 миллион тоннага етказиш мажбуриятини олдилар.

Табиий газ Ўзбекистоннинг катта миллий бойлигидир. Республика ер остида беҳисоб табиий газ запаслари бор. Халқимиз бу бойликни қардош халқлар билан саҳийларча баҳам кўрмоқда. Ўзбекистоннинг «зангори ёқилғиси» республиканинг шаҳар қишлоқларигагина эмас, қардош қўшни республикаларнинг, Уралнинг ва мамлакат Европа Марказининг қудратли индустриясига ҳам етказиб берилмоқда.

Ўзбекистон саноатининг бошқа тармоқлари ҳам умумдавлатнинг кучайиб бораётган иқтисодий потенциалига тобора кўпроқ салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Барча совет республикаларида ҳам биз айни шундай манзарани кўриб турибмиз. Уларнинг ҳар бири ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириб, умумиттифоқ хазинасига ўз ҳиссасини кўпайтириб бормоқда.

Айни вақтда республикалараро иқтисодий ҳамкорлик кенгайиб, мустаҳкамланиб бopяпти, бир республикадан бошқа республикага юборилаётган хилма-хил маҳсулотларнинг миқдори ҳам ортиб бopяпти. СССР меҳнаткашлари ўз меҳнатининг самараларини Ўзбекистонга туҳфа қилмаётган бирорта республика йўқ. Мамлакатимизда Ўзбекистон маҳсулотидан ҳам фойдаланмаётган бирорта жой йўқ.

Барча республикалар ишлаб чиқариш соҳасида бир-бирлари билан доим алоқа боғлаб келмоқдалар. Бу — табиий бир ҳол. Ана шу республикалардан ҳар бирининг экономикаси мамлакат хўжалиги ягона планли системасининг таркибий қисми бўлиб, бошқа республикаларнинг экономикасидан ажралган ҳолда ривожлана олмайди. Умумиттифоқ ишлаб чиқариш кооперацияси кенг ривож топди. Совет халқлари йирик иншоотларни қуришда ҳам ўз куч-ғайратларини бирлаштирмоқдалар.

Ўзбек халқи совет халқларининг қардошларча ҳамкорлиги, биргаликда меҳнат қилиши ва беғараз ўзаро ёрдамининг буюк кучини яхши билиб олди. Москва ва Ленинград шаҳарлари, Урал, Украина шаҳарлари ва мамлакатимиздаги бошқа саноат марказларининг меҳнаткашлари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Ўзбекистонга тошкўмир, нефть маҳсулотлари, чўян, пўлат, машина, станоклар, электр моторларини, бинокорлик материалларини ва бошқа кўп молларни юбориб турдилар. Марказий районлардан республикага тажрибали ишчилар, инженерлар, олимлар ва хўжалик ходимлари юборилди. Улар ўз билимларини маҳаллий ходимлар билан баҳам кўрдилар.

Совет халқлари интернационал қардошлиги, уларнинг беғараз ёрдамининг кучи 1966 йилда Тошкентда рўй берган даҳшатли табиий офат оқибатларини тугатиш жараёнида ўзининг бутун улуғворлиги билан жуда яққол намоён бўлди. Ўзбекистон пойтахтида зилзила авжига минган, шаҳар бошига мусибат тушиб қолган бир пайтда бутун мамлакат Тошкентликлар билан бирга бўлди, барча совет халқлари қардошларча ёрдам қўлини узатдилар. Партия ва Совет ҳукуматининг, барча қардош халқларнинг жуда катта ёрдами туфайли Тошкент қисқа вақт ичида тикланибгина қолмай, балки аслида янгидан барпо этилди.

Совет халқлари фавқулодда, ғоят мусибатли ҳоллардагина бир-бирини қўллаб-қувватлаш билан чекланиб қолмайдилар. Улар ҳамиша биргадирлар. Халқларнинг мустаҳкам иқтисодий алоқалари, хўжалик ҳамкорлиги ва қардошларча ўзаро ёрдами социализмнинг объектив қонунияти бўлиб, барча иттифоқдош республикалар равнақ топишининг ва умуман мамлакат қудрати ўсишининг энг муҳим омилидир. Бу — миллатларни ривожлантириш ва яқинлаштиришнинг, интернационализм мустаҳкам пойдевори негизида уларнинг бирлиги ҳамда дўстлигини мустаҳкамлашнинг иқтисодий асосидир.

Миллатларнинг равнақи ва яқинлашуви — ягона объектив жараённинг ўзаро боғланган ва бир-бирини тақозо этадиган икки томонидир. Совет миллатларининг ривожланиши ва равнақи ҳамкорлик доирасини кенгайтириш учун ва бинобарин, уларни яқинлаштириш учун шарт-шароит вужудга келтиради. Миллатлар бир-бирлари билан нечоғлик кўп яқинлашиб борсалар, нечоғлик кенг ва мустаҳкам ҳамкорлик қилсалар, уларнинг бир-бирларини бойитиш жараёни шу қадар тўлақонли бўлиб қолади ва бинобарин, миллатлардан ҳар бири шу қадар тез ривожланади ва ҳар томонлама равнақ топади. Ана шу ҳар икки тенденция диалектик бирлик бўлиб, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида — иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маданий соҳада ривожланиб боради.

Синфлар ўртасидаги тафовутнинг барҳам топиши ва социалистик ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши миллатларнинг социал бир хиллигини кучайтиради. Барча республикаларда кўп сонли ишчилар синфи ўсиб етишди. Уларнинг талайгина қисмини маҳаллий миллат меҳнаткашлари ташкил этади. Барча республикаларда деҳқонлар синфи колхоз меҳнаткашларидан иборат бўлиб қолди. Ишчилар синфининг энг муҳим хислатлари колхоз меҳнаткашларига ҳам хосдир. Уларнинг меҳнати эса ўз характери жиҳатидан индустриал меҳнатга тобора яқинлашиб бормоқда. Барча республикаларда кўп сонли зиёлилар ўсиб етишдики, уларнинг мақсад ва орзу-ўйлари халқнинг мақсад ва орзу-ўйлари билан бирдир. Шундай қилиб, мамлакатимизда яшовчи барча миллатлар ўз синфий структураси жиҳатидан бир хилдир ва уларнинг социал-иқтисодий интилишлари муштаракдир.

Демократик централизм ва социалистик федерализм, Совет Социалистик демократияси асосида Иттифоқ давлатчилиги билан республикаларнинг миллий давлатчилигини чамбарчас боғлаб борган ҳолда уни ҳар томонлама ривожлантириш миллатларни яқинлаштириш, уларнинг интернационал бирлигини мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга. Бу соҳада бошқа йирик тадбирлар билан бир қаторда кейинги йилларда хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида республикалар ҳуқуқларининг анча кенгайтирилганлиги катта аҳамиятга эгадир.

Совет Иттифоқида маънавий бойликларни айирбошлаш тобора жадаллашиб бормоқда. Ҳозирги вақтда бунинг учун битмас-туганмас имкониятлар вужудга келтирилди. СССРдаги барча халқлар Совет ҳокимияти йилларида маданиятни ривожлантириш соҳасида олға қараб жуда катта қадам қўйдилар.

СССРдаги ҳар бир халқнинг маданияти шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятдир. Бу маданиятнинг социалистик мазмуни негизида миллий маданиятлар ҳам бир-бирига яқинлашиб бормоқда.

Маданиятнинг миллий формасидаги янги элементлар унинг кўҳна тасвирий воситаларининг мағзини чақиш ва бундай воситаларни бошқа миллий маданиятлардан ижодий тарзда қабул қилиб олиш асосида вужудга келади. Ҳар бир социалистик миллат бошқа миллий маданиятларда мавжуд бўлган қимматли нарсаларни батафсил аниқлаш йўли билан ўзи учун мақбул бўлганларини танлаб олади. Прогрессив формаларни қабул қилади, уларни ўз миллий маданиятининг таркибий қисмига айлантиради ва бу билан миллий маданиятни бойитади.

Бадиий ижоднинг илгари бизда бўлмаган янги жанрлари ва турлари — роман, повесть, очерк, балет, опера, хор ва кўп овозли ашула, симфоник музика, кинематография ўзбек социалистик миллатининг маданиятига худди шундай йўл билан кириб келди.

Халқларнинг дўстлиги, қардошларча ҳамкорлиги вазиятида ҳар бир миллатнинг маданий хазинаси интернационал характерда бўлган ижодиёт билан доим бойитилади. СССР халқлари ўртасидаги маданий алоқа ва ҳамкорлик формалари хилма-хил тус олмоқда. Буларнинг ҳаммаси уларнинг маънавий ҳаётини бойитади.

Аммо, бу гапдан халқларнинг маданияти ўзининг миллий илдизларидан, ўзининг миллий хусусиятларидан маҳрум бўлиб қолади, деган маъно келиб чиқмайди. Аксинча, ана шу маданиятлар социалистик мазмун билан бойитилиб, ўз халқларига хос хусусиятларни миллий формалар воситаси билан тўлароқ ифодалаш имкониятига эга бўладилар. Миллий хусусиятлар йўқолмайди, балки умумсовет, умумхалқ фикрини ифодалаш формаси сифатида ривожланаверади.

Совет халқлари маданиятларининг ва бутун маънавий ҳаётининг яқинлашиб бориш жараёни алоқанинг тил каби муҳим формаси билан чамбарчас боғланган. Совет Ҳокимияти миллий тилларни эркин ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратиб берди. Бизнинг мамлакатимизда ҳамма тиллар тенг ҳуқуқлидир. Уларнинг тенглиги қонун билан мустаҳкамланган.

Аммо кўп миллатли давлатнинг ҳаёти барча халқлар учун алоқанинг ягона муштарак воситалари бўлишини талаб этади. Бусиз миллатларнинг тўлақонли ҳамкорлиги бўлиши мумкин эмас.

Совет Иттифоқида бу проблема рус тилини ихтиёрий ўрганиш асосида ҳал этилмоқда. Хўш, айни рус тилини ўрганиш кераклигининг боиси нима? Бунинг боиси шуки, рус тили ғоят кўпчилик совет кишиларининг тилидир. Бунинг боиси шуки, рус тили буюк ва қудратли тил бўлиб, жаҳонга энг кўп тарқалган, ёркин ва бой тилларнинг биридир. Бунинг боиси шуки, бу тил чинакам маърифат тили, умуминсоний тил маданиятининг чўққисидир.

Айни рус тилини ўрганиш кераклигининг боиси шуки, СССРда яшовчи барча миллатларга мансуб совет кишилари рус тилини севадилар, рус тилини ўзларининг иккинчи она тили деб ҳисоблаб, уни зўр иштиёқ билан ўрганмоқдалар. Рус тилини билиш эса халқларнинг Ватан ва жаҳон фани, техникаси, маданияти ютуқларини ўзлаштириб олишларига ёрдам беради, барча совет миллатларини яқинлаштиради, уларнинг интернационал қардошлигини мустаҳкамлайди.

Мамлакатимиз халқларининг ғоят самимий дўстлиги тош-метиндек мустаҳкам, чашма сувидек мусаффо, қуёш каби ҳароратли ва нурафшондир. Бу дўстлик совет кишиларига ҳарорат ва қанотбахш этади, уларда ягона оила туйғуларини кучайтиради, уларнинг бир кучига ўн куч қўшади.

Совет халқлари интернационализм ва қардошларча дўстлик байроғи остида ривож топган социалистик жамиятни барпо этдилар. Улар ана шу байроқ остида коммунизмни бунёд этмоқдалар. Улар муқаддас қардошларча дўстликни кўз қорачиғидай авайлаб сақлаб келдилар, бундан буён ҳам авайлаб сақлайверадилар. Чунки бу дўстлик Ватанимиз куч-қудратининг битмас-туганмас манбаи, барча совет социалистик миллатларни гуллаб-яшнатиш гарови, коммунистик жамиятни қуришда бундан буёнги ғалабаларнинг ҳам гаровидир.

Ш. РАШИДОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари.

(«ПРАВДА», 6 ОКТЯБРЬ).

ЗАФАРЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

ДАРОМАД МАНБАИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ VI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Молли хўжалик — мойли хўжалик, деб бежиз айтишмайди. Бу иборада жон бор албатта. Чорвачиликка эътибор берган хўжаликлар даромади йил сайин ошиб, экономикаси тобора мустаҳкамланмоқда. Чорваси ривожланган колхоз ва совхозлар ҳозир областимизда оз эмас. 2-«Пискент» совхози коллективи кейинги йилларда пахтачилик билан бир қаторда чорвачиликни юксалтиришга ҳам алоҳида эътибор бериб, ютуқлар кўламини янада кенгайтирмоқда.

Совхоз директори Йўлчи Тошпўлатов Ўзбекистон КП Марказий Комитети VI пленуми қарорлари асосида жамоат чорвачилигини янада ривожлнтириш соҳасида хўжалик меҳнаткашлари амалга ошираётган тадбирлар ҳақида мухбиримизга шундай ҳикоя қилиб берди.

ЮБИЛЕЙ йилининг ўзига хос кўтаринки руҳи бепоён пахтазорларда ҳам, кенг адрлару, тўкин боғларда ҳам сезилиб турипти. Барча касб соҳиблари меҳнатда ҳар қачонгидан ҳам улкан муваффақиятларни қўлга киритган ҳолда СССРнинг шонли юбилейини ёруғ юз билан кутиб олиш иштиёқига тушганлар ҳозир.

Мусобақа қудрати билан давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш тўққиз ойлик планини асосий кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этдик. Биз жамоат чорвачилигини ривожлантиришнинг беш йиллик планини олдиндан тузиб олганмиз. Шу планга биноан беш йиллик охирига бориб, гўшт ишлаб чиқариш 48 процент, сут ишлаб чиқариш 50 процент кўпайиши керак. Бу маррани муваффақиятли эгаллаш мақсадида ишлаб чиқаришга партиявий таъсирни йил сайин кучайтирмоқдамиз.

Кўрилаётган тадбирлар ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Ўтган ойларда ҳар бир соғин сигирдан plандаги 1227 килограмм ўрнига 1325 килограммдан сут соғиб олинди. Бошқача қилиб айтганда ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут миқдори пландагидан 98 килограмм кўп бўлди. Бу рақам олдинги йиллардагига нисбатан анча салмоқлидир. Чорвадорларимиз йил давомида ҳар бир соғин сигирдан камида 2450 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар. Дастлабки муваффақиятлар зиммага олинган мажбуриятнинг тўла бажарилишидан далолат бериб турипти.

Сигирлардан соғиб олинаётган сут миқдорини оширишда Норбой Нишонов бошлиқ ферма коллективи пешқадамлик қилмоқда. Моҳир сут соғувчи Салтанат Асқарова етти ойда ҳар бош сигирдан 1759 килограммдан сут соғиб олиб, мусобақада ғолиб чиқди. Юлдуз Рижалова, Ҳавохон Эргашева, Қутби Холмуротова каби илғорлар эришган ютуқлар ҳам барчани қувонтирмоқда. Умуман бу фермада ўтган ойларда ҳар бош сигирдан ўртача 1350 килограммга етказиб сут соғиб олинди.

Чорвадорлар сут соғиб олишни кўпайтириш билан бир қаторда ёш ва боқувдаги молларнинг кундалик семиришини ҳам намунали таъминламоқдалар. Ҳар бир ёш ва боқувдаги молларнинг кундалик семириши пландаги 300 грамм ўрнига ҳозир 400 граммга етказилган. Пировардида ўтган ойларда давлатга топширилган молларнинг тирик вазни ўрта ҳисобда 380 килограммга тўғри келди. Ваҳоланки, 1971 йилда топширилган молларнинг тирик вазни 340 килограммдан ошмаган эди.

Сут ва гўшт ишлаб чиқаришни кўпайтиришда биз маълум даражада фойдали тажрибалар тўпладик. Озуқа чорва маҳсулдорлигини оширишда асосий манбалардан бири ҳисобланади. Совхоз дирекцияси, партия ташкилоти ва ишчилар комитети чорвачиликнинг озуқа базасини янада мустаҳкамлаш мақсадида йил бошида ем-хашак етиштирувчи махсус бўлим тузишга қарор қилдилар. Бўлим коллективи қисқа вақт ичида ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Энг олдин дағал хашак тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Пландаги 1062 тонна ўрнига 1193 тонна дағал хашак жамғарилди. Пландаги 800 тонна ўрнига 1166 тонна сенаж, 2700 тонна ўрнига 4150 тонна силос тайёрланиб, бу соҳадаги планлар ҳам ортиғи билан адо этилди.

Ҳозирча озуқабоп экинлар экилган пайкаллар совхоздаги умумий экин майдонининг 16 процентини ташкил этаяпти. Биз бундан буён озуқа экинлари майдонини янада кенгайтирамиз. Алмашлаб экиш схемасига тўла амал қилган ҳолда келгуси йилда бедапояларни 425 гектарга етказамиз.

Совхозимиз чорвадорлари кейинги йилларда иш жараёнларини комплекс механизациялашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳозирги кунда ҳар иккала фермада ҳам молларни автоматик усулда суғормоқдамиз. Молларга ем-хашак бериш, молхоналарни тозалаш ҳамда 1-фермада 150 бош, 2-фермада эса 100 бош сигирни соғиш ишлари механизациялашган. Ҳозирги кунда 2-фермада 100 бош сигирга мўлжалланган яна битта механизациялашган молхона ишга туширилаяпти.

Техника меҳнат унумдорлигини оширишда ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришда асосий омил ҳисобланади. Шуни ҳисобга олиб биз бундан буён замонавий техника билан жиҳозланган молхоналар қурилишини янада тезлаштирамиз. Улуғ Октябрь революцияси байрамигача 2-фермада 90 ўринли сигирхона, сунъий қочириш пункти қуриб битказилади. Бош планга асосан 400 ўринли молхона қурилиши бошланади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети VI пленуми қарорларида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш соҳасида бажарилиши лозим бўлган вазифалар очиқ-ойдин белгилаб берилган. Пленум қарорлари асосида биз яна бирталай фойдали тадбирларни амалга оширишга киришяпмиз. Пискент район партия комитети хўжалигимиз чорвачилигини янада ривожлантиришга яқиндан ёрдам кўрсатаяпти. Район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида чорвачиликни юксалтириш бўйича совхозимиз коммунистлари олиб бораётган ишлар алоҳида муҳокама қилинди. Пленумда бажараётган ижобий ишларимиз таъкидланиб, галдаги вазифалар белгилаб берилди.

✦ ХУРСАНОЙ КОШАТОВА, РАҲМОНГУЛ УСМОНОВАлар Янгийўлдаги «Қизил Октябрь «колхозининг меҳнатсевар сут соғувчиларидан. Улар фермаларда ишни яхши йўлга қўйиб, ўз боқувларидаги сигирлардан кўплаб сут соғиб олмоқдалар. Суратда: Х. Кошатова (чапда) ва Р. Усмонова ўртоқлар.

А. АБАЛЯН фотоси.

ЧЎПОНЛАР СУЛОЛАСИ

Оҳангарон районидаги 1-«Оҳангарон» совхози областимиздаги кўптармоқли йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади. Совхоз меҳнаткашлари Олмалиқ, Оҳангарон шаҳар аҳолисини сабзавот, сут, гўшт, тухум каби қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашдек шарафли вазифани бажаришади. Чорвачилик хўжаликнинг энг асосий тармоғидир. Совхоз фермаларида бир ярим мингдан зиёд йирик шохли қорамол бўлиб, улардан 500 боши соғин сигир. Паррандачилик фермасида 10 мингга яқин товуқ боқилмоқда. Шунингдек қўйчиликни ривожлантиришга ҳам катта эътибор берилади. Хўжаликда 12 мингдан зиёд юқори маҳсулли гўшт ва жун берадиган қўйлар боқиляпти. 1970 йили хўжалик давлатга юқори сифатли жун сотишдан 100 минг сўм соф фойда кўрган бўлса, 1971 йилда жун сотишдан совхоз 110 минг сўмдан ошиқ даромад олди. Чўпонлар коллективи қўйчиликни ривожлантиришда катта роль ўйнамоқда. Чўпонлар чорва мутахассислари ва чорвачилик илмий-текшириш институтининг олимлари билан яқиндан алоқада бўлиб, илғор фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилишда жон куйдиришяпти. Бу чўпонлар коллективи орасида Тилов Маҳкамовнинг номи алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. Чўпонлик унинг ота касби. Тиловнинг отасини ҳамқишлоқларим Маҳкам қўйчивон деб аташарди. Маҳкам ота ҳақиқатан ҳам чўпонлик касбига меҳр қўйган киши бўлган. У бойларнинг қўйларини боқиб, туну-кун тинмай меҳнат қилса ҳам, бир тўни иккита бўлмади. Лекин чўпонлик касбини тарк этмади. Балки ўғли Тиловда ҳам чўпонлик касбига муҳаббат уйғотди.

Маҳкам ака ўғлини елкасига кўтариб, етаклаб, яйловларга олиб чиқар, ўзи билан подалар кетида эргаштириб юрарди. Тиловда чўпонлик касбига зўр муҳаббат уйғонди. Мана, у йигирма йилдан бери ота касбини сидқидилдан бажариб келяпти. У ҳар йили қўйларни қишловдан яхши олиб чиқади. Қўзилатиш кампаниясини намунали ўтказади. Ўтган йили ҳар юз бош совлиқдан 110 дан ошириб қўзи олган эди. Бу йил ундан ҳам яхши кўрсаткичларга эришди. Ҳар юз бош совлиқдан 115 тадан қўзи олишга муваффақ бўлди. Ўтган йили ҳар бош қўйдан 2,5 килограмм ўрнига 3 килограммдан юқори сифатли жун қирқиб олган бўлса, бу йил 3,5 килограммга етказиб жун қирқиб олиш учун курашяпти.

— Чўпонлик касби, — дейди Тилов Маҳкамов, — жуда кўп меҳнат талаб қиладиган касб. Шунинг учун чўпон аввало ўз касбига меҳр қўйган бўлиши керак. Мен отардаги ҳар бир қўйқўзиларни эътибор билан кузатиб тураман.

Чўпонлар учун қўйларни қишловдан олиб чиқиш энг оғир давр ҳисобланади. Ана шу масъулиятли давр қўйларни нобуд қилмай сақлаб қолиш чўпон учун катта ютуқ ҳисобланади.

Ҳар йили Т. Маҳкамов ўз тасарруфидаги қўйларни қишловдан намунали олиб чиқади. У яйловлардан усталик билан фойдаланади. Қаерда қандай яйлов борлигини ва ундан қанча вақт фойдаланиш мумкинлигини яхши билади. Тиловнинг укалари Холбой, Оғабек Маҳкамовлар ҳам совхоздаги илғор чўпонлардан ҳисобланишади. Улар ҳам акаси сингари юқори кўрсаткичларга эришишмоқда. Шунинг учун совхоз чўпонлари Маҳкамовлар оиласини чўпонлар сулоласи деб аташади. Бу оилани зўр ҳурмат билан тилга олишади. Дарҳақиқат уч ака-ука Маҳкамовлар ўз касбларига қўйган меҳрлари туфайли бу шарафли номга муяссар бўлишган. Улар ўз касбларини ҳамиша улуғлаш, шарафлаш учун курашиб келишмоқда.

В. УРИЦКИЙ.

ПАХТАКОР ҚИЗГА ЧЕГАРАЧИ ҚЎШИҒИ

Барг ёзганда дарахтлар,
Учрашгандик бир вақтлар,
Эсингиздан чиқмасин,
Боғда қилинган аҳдлар.
Сиз пахтадан топиб шон,
Уясиз тоғ-тоғ хирмон.
Мен чегарада посбон
Омон бўлсин сарҳадлар.
Дарё бўйи сим тўсин,
Тўсинда сергак кўзим,
Сизни ўйлаб ёлғизим
Ўтар кунлар, соатлар.
Соғинганда баъзи дам
У кўзларга олманг нам,
Насиб қилгай бизга ҳам
Висол деган фурсатлар.

Низомжон ПАРДА.

ПЕШҚАДАМ ЛУБКОРЛАР

Бўстонлиқ район лубкорлари юбилей йилида янги ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Район лубкорлари пландаги 6420 тонна ўрнига 6815 тонна маҳсулот топшириб, йиллик планни ошириб адо этдилар.

Районда луб тайёрлаш планини муваффақиятли бажарилишида Жданов номли колхоз аъзолари салмоқли ҳисса қўшдилар. Колхознинг азамат лубкорлари давлатга 3234 тонна луб сотиб, йиллик планни 160,9 процент бажардилар.

«Ленинград» колхози ҳозиргача 2148 тонна луб топшириб, йиллик планни 107 процент қилиб уддалади.

З. МАСТОВ.

ЧЕВАР ТЕРИМЧИЛАР

Тожихон Зокирова Янгийўл районидаги Навоий номли колхозда чевар теримчилардан саналади. У ҳозир бир кунда 350—400 килограммга етказиб пахта териб, хирмонга барака киритяпти. Шунинг учун колхоз правлениеси сўнгги беш кунликда Тожихон Зокировани гилам билан мукофотлади.

Колхозда Тожихон Зокирова сингари теримчилар кўп. Тўфаниса Тўйчиева, Турсуной Мирзакаримова каби кўплаб теримчилар 250—260 килограммга етказиб пахта теришяпти. Бундай илғор теримчиларни колхоз правлениеси бир кийимликдан атлас билан мукофотлади.

Х. БОСИТ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШОЛИ ЎРИМИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 6 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — ўрилган майдон, учинчи стун — процент ҳисобида, тўртинчи стун — янчилгани, бешинчи стун — топширилгани

Бекобод	323	9,7	303	2,3
Оққўрғон	159	7,0	—	—
Ўрта Чирчиқ	80	4,2	—	—
Бўка	76	9,3	3	—
Янгийўл	43	6,4	—	—
Юқори Чирчиқ	18	3,8	—	—
Пискент	8	3,0	—	—
Калинин	—	—	—	—
Орджоникидзе	—	—	—	—
Оҳангарон	—	—	—	—
Область бўйича	707	6,9	306	0,8

МОСКВАДА ХАЛҚАРО УЧРАШУВ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ТОПГАН КУННИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

Жамоатчиликнинг СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган халқаро учрашуви 5 октябрда Москвадаги Союзлар уйининг колонна залида ўз ишини тамомлади. Учрашув уч кун давом этди.

70 мамлакатнинг вакиллари ўз нутқларида жаҳондаги биринчи социалистик давлатнинг планетамиздаги халқлар ҳаётида ўйнаётган роли ва бу давлатнинг аҳамияти тўғрисида гапирдилар. Улар Советлар мамлакати тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини таъкидладилар. Нотиқлар кўп миллатли Совет давлатининг ташкил топиши, муваффақиятли ривожланиб бораётганлиги турли миллат ва элатлар қардошларча дўстлигининг яққол намунаси, ленинча миллий сиёсат тантанаси эканлигини айтдилар.

Чехословакия—Совет дўстлиги иттифоқининг бош секретари Антонин Кроужил қуйидагиларни айтди: биз шу кунларда Совет Иттифоқи ташкил топган куннинг 50 йиллигини нишонламоқдамиз. Совет Иттифоқи халқларининг дўстлиги социалистик мамлакатлардаги халқлар ҳаётида муҳим омилдир. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездида бундай деган эди: «Жаҳон социализм системаси янги жамиятни биргаликда қураётган ва ҳимоя қилаётган, тажриба ва билимлари билан бир-бирини бойитаётган халқларнинг аҳил оиласи бўлишини, иноқ ва мустаҳкам оила бўлишини, эркин халқларнинг келгусида жаҳон миқёсидаги биродарлигининг тимсоли тариқасида Ер юзидаги одамлар кўз олдида намоён бўлишини истаймиз». Биз бу ғояни амалга оширмоқдамиз.

Чет мамлакатлар билан маданий алоқа Япония уюшмаси правлениесининг раиси Масакити Мацуи қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: ҳозирги кунда Совет Иттифоқининг ҳар қандай республикасига сафар қилган киши социалистик система шароитида чинакам гармоник жамият барпо этилганлигини ва бу жамиятда ҳар бир миллат маданиятининг ўзига хос хусусиятлари сақланиб қолганини яққол кўриб бўлади.

«Финляндия — Совет Иттифоқи» жамиятининг бош секретари Кристина Порккала ҳам худди шундай фикрни баён қилди. Совет Иттифоқи, деди у, мазлум халқларга турли-туман кўп миллатлар орасида ишонч ва ҳамжиҳатликка эришиш йўлларини, озодлик ва ҳуқуқий тенгликка эришиш йўлларини кўрсатиб турган жозибали намуна бўлиб қолди.

Чили—Совет маданият институтининг студенти Энрика Сильва Симма Совет Иттифоқи халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини сақлаш ишига катта ҳисса қўшаётганлиги тўғрисида гапирди.

Халқаро учрашув қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советига, совет халқига якдиллик билан табрикнома қабул қилдилар.

Совет Иттифоқи билан дўстлик ва маданий алоқа жамиятлари, институтлари, уюшмаларига, Совет Иттифоқининг чет эллардаги дўстларига, жаҳондаги барча мамлакатлар жамоатчилигига мурожаат қабул қилинди.

АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессияси муносабати билан баёнот ва Яқин Шарқда ҳаққоний ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш ҳақидаги баёнот ҳам қабул қилинади.

Совет дўстлик жамиятлари иттифоқи президиуми ўша куни халқаро учрашув қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказди.

(ТАСС).

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ГДР РЕСПУБЛИКА ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ 23 ЙИЛЛИГИГА

ЯГОНА САФДА

Ҳар бир сана ўтмиш воқеаларини баҳолаш ҳамда келажакка назар ташлаш учун ўринли баҳонадир.

Биз ҳам Германия Демократик Республикаси ўзининг 24 йилига қадам қўяр экан, ўзининг ташқи сиёсий фаолиятида самарали натижаларни қўлга киритганини қайд этамиз.

Кўпчилик кузатувчилар шу ҳақда бир фикрдаларки, Европа қитъасида ҳозирги кунда тинчлик мустаҳкамланиб, ўз тарихий тараққиётининг янги бир даври бўсағасида турибди. Мабодо келажакдаги тарихчилар ана шу тарихий бурилиш санасини аниқ белгиламоқчи бўлсалар, 1972 йилни тилга олишлари ажаб эмас.

Совет Иттифоқи ва Польшанинг Германия Федератив Республикаси билан бу йўлда қўйилган ажойиб ўртоқлик қадамларидан бири бўлди. Мазкур битимлар кескинликни юмшатиш ишини жадаллаштирди. Негаки, улар иккинчи жаҳон урушидан сунг вужудга келган реалликни тан олишга асосланади. Бу ерда гап Европа давлатларининг мавжуд чегаралари ва суверенитетини ҳурмат қилиш тўғрисида бораяпти. Битимларда ҳам, Ғарбий Берлин юзасидан тузилган тўрт томонлама битимда ҳам ГДР суверенитети ва территориал даҳлсизлиги халқаро ҳуқуқ нормалари асосида мустаҳкамланди.

ГДР — социалистик давлат. У ташкил бўлган кундан бошлабоқ Европада хавфсизликни таъминлаш ва кескинликни юмшатиш учун изчил равишда курашиб келмоқда. Ана шу тарихий курашда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан бирга оғишмай, қатъияткорлик билан ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Агар Европадаги тинчлик, айтайлик, бундан йигирма йил-ча бурунгидан анча кам хавф-хатарга дучор бўлаётган экан, бу нарса, жумладан, ГДРнинг социалистик давлатлар қардошларча ҳамдўстлиги доирасида Европада тинчликни таъминлаш ишига дадил, принципиал ва конструктив ҳисса қўшаётгани билан ҳам изоҳланади.

ГДР кескинликни юмшатиш ишига янги ҳисса қўшажагига тайёр эканлигини изҳор қилмоқда. Фикримизча, ФРГ билан муносабатларини тинч-тотув яшаш принциплари асосида нормаллаштириш шундай бир қадамдир. ГДРнинг айрим Европа мамлакатлари билан олиб бораётган музокаралари шуни кўрсатмоқдаки, ГДР билан давлатлараро нормал муносабатларни йўлга қўйиш учун бўлган интилиш Европанинг тобора кенг доираларида ўз тарафдорларини топмоқда. Мамлакатимизни суверен давлат сифатида таниш зарурлиги ҳақидаги фикр ўзига йўл очиб бормоқда.

Бу йўлнинг тўла пировардига етказилиши Европада хавфсизликни таъминлаш ишида яна бир қадам бўлур эди.

Петер ЛОРФ,
ГДР ташқи ишлар министрлиги ахборот ва матбуот бўлимининг мудири.
(АПН-Панорама ГДР).

◆ ГДР нефтехимиясининг тўнғич корхонаси бўлган Шведтдаги комбинат СССР ёрдами билан қурилган. 1963 йилдан бери бу корхона «Дўстлик» нефть қувури орқали ўнлаб миллион тонна совет нефтини қабул қилиб олди.

АДН-ТАСС фотоси.

ҲУКУМАТ ИСТЕЪФО БЕРДИ

ҚОҲИРА, 5 октябрь. (ТАСС). Судан президенти Ж. Нимейри ҳукуматнинг истеъфога чиқишини қабул қилди, деб хабар беради МЕН агентлиги Омдурман радиосининг хабарларига асосланиб. Бош министр лавозимини ҳам эгаллаб турган Ж. Нимейри министрлардан то янги ҳукумат тузилгунга қадар ўз вазифаларини бажариб туришни илтимос қилди.

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ БЕКОР ҚИЛИНДИ

БАЙРУТ, 5 октябрь. (ТАСС). Ливан ҳукумати мамлакатда, унинг жанубий районларидан ташқари, фавқулотда ҳолатни бекор қилди. Фавқулотда ҳолат 16 сентябрда Исроилнинг Ливанга қарши агрессияси муносабати билан жорий қилинган эди.

ҲИНДИ-ХИТОЙДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ХАНОЙ, 5 октябрь. (ТАСС). Озодлик матбуот агентлигининг хабар беришича, Куангчи вилояти Сайгон режими қўшинларининг Жанубий Вьетнам халқ озодлик куролли кучларининг зарбалари остида ғоят катта талафот бераётган район бўлиб қолмоқда.

Агентликнинг маълумотларига кўра, ватанпарварлар 3 сентябрда вилоят марказидан сал беридаги 74 ва 105 тепаликлар учун олиб борган жанглари чоғида душманнинг 150 га яқин солдатини ўлдирганлар, ярадор қилганлар ва асир қилиб олганлар.

ХАНОЙ, 5 октябрь. (ТАСС). Камбоджа озодлик кучлари мамлакатнинг турли қисмларида Пномпень қўшинларига қарши муваффақиятли жанговар ҳаракатлар олиб бормоқдалар. КХМЕР информация агентлигининг хабар беришича, сентябрь ойида ватанпарварлар пойтахтга ёндош районлардаги Удонг, Баттамбанг шаҳарлари яқинида ҳамда Пномпень билан Такео ўртасидаги иккинчи йўлда катта-катта муваффақиятларга эришганлар. Агентликнинг маълумотларига кўра, шу жангларда душманнинг уч мингдан ошиқ солдати сафдан чиқарилган.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси физкультура ва спорт ҳаётини янада кенгроқ ёритиш мақсадида махсус «Спорт клуби» саҳифаларини бериб боради. Бу саҳифаларда қуйи физкультура, ДОСААФ ва туристик ташкилотлари олиб бораётган ишлар ҳақида ҳикоя қилинади. Оммавий соғломлаштириш тадбирлари, янги «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр!» комплексининг ҳаётга жорий қилиниши тўғрисида, совет спорти байроғини юқори кўтарган спортчилар ҳақида хилма-хил материалларни ўқийсиз. Халқаро, Бутуниттифоқ ва республика миқёсидаги мусобақаларда областимиз вакилларининг қандай иштирок этаётганлиги билан танишасиз. Бу ва шунга ўхшаш масалаларни ёритиш мақсадида редакция ҳузурида физкультура ва спорт бўйича жамоатчилик Совети ташкил қилинди. Олимлар, судьялар, тренерлар, спорт ташкилотларининг масъул ходимлари совет аъзолари қилиб тасдиқланди.

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги физкультура ва спорт бўйича жамоатчи Совет аъзолари: Ф. ШОКИРОВ — «Пахтакор» қишлоқ кўнгилли спорт жамияти Марказий Советининг раиси, О. РИХСИЕВА — Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг кафедра мудири, медицина фанлари доктори, профессор, Э. ПАРСЕГОВ — область физкультура ва спорт комитети раисининг ўринбосари, П. КОНОВАЛОВ — Бутуниттифоқ тоифали судья, М. МУҲИДДИНОВ — СССР спорт мастери.

Шундай қилиб, спорт клубига марҳамат, қадрли газетхонлар!

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" СПОРТ КЛУБИ

САЛОМ, ХОККЕЙ!

4 ноябрда зонамизда СССР биринчилиги учун хоккей чемпионати бошланади.

Бизнинг хоккейчиларимиз чемпионатга иккинчи турда қўшилиб, 8—9 ноябрда Орск шаҳрининг «Жанубий Урал» спорт клуби билан беллашадилар. Чемпионатни 30 мартда ўзимизнинг майдонимизда тугаллаймиз.

Ҳозирги кунда мавсумга қизғин тайёргарлик кўриляпти. Командамизга тўрт янги ўйинчи келиб қўшилди. Улар — Москванинг «Локомотив» командасидан Владимир Каменев, «Крылья Советов» командасидан Александр Карнаухов, Новосибирскнинг «Сибирь» командасидан Алексей Гутов ва Юрий Самохваловлар.

Хоккейчилар ёз бўйи навбатдаги чемпионатга пухта ҳозирлик кўришди. Бир ой мобайнида Минскда умумжисмоний тайёргарлик сборида қатнашдилар. Шундан сўнг 25 августдан 14 сентябргача Москвада махсус тайёргарлик сборида бўлишди. Кейин пойтахтнинг «Спартак» командаси билан иккита ўртоқлик учрашуви ўтказилди.

СССР хоккей федерациясининг «Советский спорт» газетаси соврини учун Уст-Каменогорскда ўтказган турнири хоккейчиларимиз маҳоратларини кўриндан ўтказишда муҳим аҳамият касб этди. Турнирда асосан биринчи лига командалари қатнашганлигига қарамай, тошкентлик спартакчилар биринчи ва иккинчи даврани мағлубиятсиз ўтказдилар. Хоккейчиларимиз бу улкан беллашувда бешинчи ўринни эгаллашди. Турнир тошкентликларнинг мавсумга пухта тайёргарлик олиб бораётганликларини кўрсатди.

Шу кунларда хоккейчилар «Юбилей» спорт саройи музи устида махсус тайёргарлик ва тактика бўйича машғулотлар ўтказишмоқда. Ўйинолди машғулотлари муваффақиятли давом этаяпти.

Ишонамизки, тошкентлик спортчилар бу мавсумда ўзбек хоккей ишқибозларини мамнун этишади.

Омон МУСАЕВ,
«Спартак» хоккей командасининг бошлиғи.

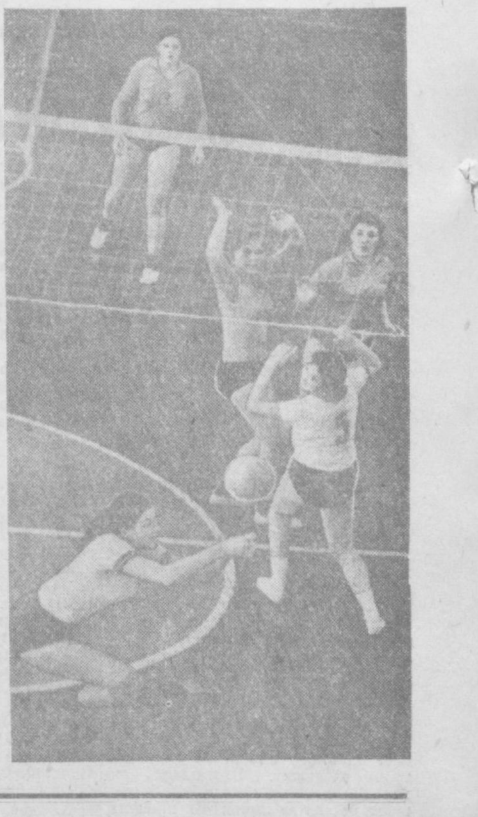

СУРАТДА: волейболчилар учрашуви. Тошкентнинг «Спартак» командаси қизлари (улар оқ формада) Самарқанднинг «Буревестник» коллективи билан мусобақалашмоқда.

ОЛИМПИАДА ҚАҲРАМОНЛАРИНИ ТАБРИКЛАЙМИЗ

Ватан ёзги олимпиада ўйинлари қаҳрамонларини юксак ҳукумат мукофотлари билан тақдирлади. СССР Олий Советн Президиумининг кеча матбуотда эълон қилинган Фармонида совет спортининг байроқдорлари — олимпиадачилар ва уларнинг ажойиб устозларидан катта группасининг фамилияларини ўқиш мумкин.

Мамлакатда оммавий физкультура ҳаракатини ривожлантиришдаги ва XX Олимпиада ўйинларида эришган юксак натижалари учун олимпия чемпионларидан олти киши энг юксак мукофот — Ленин ордени билан мукофотланди. Булар — Василий Алексеев, Валерий Борзов, Алексей Медведь, Анатолий Рошчин, Виктор Санеев, Людмила Пинаевалардир. 20 спортчи ва тренер Меҳнат Қизил Байроқ орденига сазовор бўлди. 105 киши «Ҳурмат белгиси» ордени билан тақдирланди. Спортчилар, тренерлар, физкультура ва спорт ходимларининг катта группаси «Шавкатли меҳнати учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медаллари билан мукофотланди.

Ҳукуматнинг юксак мукофотига сазовор бўлганлар орасида ҳамшаҳарларимиз ҳам бор. Бугун биз тошкентлик олимпиада чемпионлари классик курашчи, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Рустем Казаков ва унинг устози СССРда хизмат кўрсатган тренер, «Меҳнат» спорт жамиятининг тренери Рефат Аблаевни, волейболчи СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Вера Дуюновани «Ҳурмат белгиси» ордени билан, гимнастикачи халқаро классли спорт мастери Эльвира Саъдий ва унинг устози Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер, олий спорт маҳорати республика мактабининг тренери Владимир Аксеновни «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан чин кўнгилдан табриклаймиз.

КУРАГИ ЕРГА ТЕГМАГАН ЙИГИТ

ОЛИМПИАДА ЧЕМПИОНЛАРИ

Унинг болаларга хос табассум билан боқишини минг-минглаб кишилар газеталар саҳифаларида, зангори экранларда, хилма-хил учрашувларда кузатишган.

Рустем ҳамма вақт ҳурсанд. У ҳамиша қувонч билан кунни қаршилайди. Шу йилнинг 10 сентябрь оқшоми эса ҳамшаҳримиз учун ҳар қачонгидан ҳам бахтли ва бир умрга хотирада қоладиган дамларга айланди.

Уни бутун юрт, бутун спорт олами, сон-саноқсиз мухлислари олқишлаётгандай эди. Мюнхендаги олимпия гилами шоҳсупасида туриб, Ватанимизнинг ол байроғига тикилган ҳолда ўз ғалабаси шаънига янграётган улуғвор Совет гимни садоларини эшитаркан, шундай ажиб ҳис-ҳаяжон оғушида эди...

Ҳамма-ҳаммаси орқада қолди. Устозларининг берган сўнгги маслаҳатлари ҳам, гилам устидаги ниҳоятда қийин олишувлар ва дўстларининг далдаси ҳам қулоғи остида такрорланаётгандай.

Олимпия шоҳсупасига кўтарилиш учун озмунча тўсиқларни енгиб ўтдими? Оз эмас — жаҳоннинг икки юз элликка яқин сараланган полвонлари катта умид ва орзу билан шу ерга келган. Ҳар бири ҳам катта тажрибага эга бўлган, номи жаранглаб эшитиладиган чапдаст йигитлар.

Рустем биринчи куни афғон полвони билан беллашди. Рақиби Рустемга ҳужум қилиб обрў topолмаслигини учрашув бошидаёқ ҳис қилди. Полвонимизнинг кучли қўллари ва эпчил ҳаракатлари унга бирон бир приём ишлатишга имкон бермасди. Афғон йигити ҳимояланишдан нарига ўтмади. Рустем ҳам шошмади. Қийин курашлар олдиндалигини биларди. Биринчи учрашув баллар бўйича унинг ғалабаси билан тугади.

Навбат болгар полвони билан олишувга келди. Бу кураш ҳамманинг диққатини ўзига тортди. Чунки гиламда 57 килограммлик вазнда давримизнинг энг маҳоратли икки полвони учрашаётган эди. Бири жаҳон чемпиони, иккинчиси Европа чемпиони. Бундай «жанг»лар финалга арзигулик. Бироқ ташланган чек рақибларни барвақтроқ учраштириб қўйди.

Аввалига Казаков ташаббусни қўлга олди, чунки у Трайковни яхши биларди. Илгари турли мусобақаларда у билан олти марта учрашган ва ҳар сафар ғалаба қилган. Бу гал болгар полвони ўзини қўлга олиб, ҳисобни тенглаштирди. Олишув тугаши арафасида эса яна бир балл олдинга ўтади. Бой берилган имкониятни тузатиш учун Казаковга вақт етишмай қолди. У баллар бўйича ютқазди.

Энди нима қилиш керак? Наҳотки шу билан олимпиада «олтини»га йўл бекилса. Наҳотки бутун уринишлари, тинимсиз машқлари шу билан тугаса? Тошкентда «чемпион бўлиб қайтаман!» деб ваъда берган эди-ку.

Йўқ, ҳали ҳам кеч эмас. Лекин вазифа ниҳоятда оғир. Энди штраф очколари олмай, олишувларни фақат ғалаба билан тугатиши зарур.

Мюнхенда бир кун шу ҳаёллар билан яшади. Ўзини қўлга олиб, навбатдаги «жанг»га тушди.

Кечаги муваффақиятсизлик аламидан чиқишни ўйларди. Польшанинг кучли полвони Юзеф Липень у билан бел олишувга тайёр. Польшалик ҳам жиддий рақиб. Қизиққонлик ва тажрибада унинг олдига тушадиган кам топилади. Казаков ҳеч нарсани назар писанд қилмагандай гиламга чиқди. Хушёрлик билан ҳаракат қилиб секин-аста баллар тўплаб, пайт пойлай бошлади. Учрашув тугашига саноқли дақиқалар қолганда олқишлар зални тутиб кетди. Казаков чиройли приём ишлатиб Липеннинг курагини ерга тегизган эди. Соф ғалаба бу!

Энди турнирдаги аҳвол бироз ўнгланади. Лекин ҳали олимпия медаллари сари йўл узоқ.

Яна бир кун ўтди. Судьялар Казаков билан Греция вакили Мошидисни гиламга чақиришди. Агар шу тўсиқдан ҳам ўтиб олса, сўнг уёғини бўшаштирмайди.

Казаков яна ғалаба иштиёқида. Яна фикри-зикри бир нуқтада, мускуллари, асаблари таранг тортилиб, ирода кучини намойиш қилиши керак. Грек совет полвонининг ҳужумига кўп бардош беролмади. Рустемга бу рақибнинг курагини ерга тегизиш учун тўрт ярим минут кифоя қилди.

Энди якшанба кунги «жанг»ларга шайланиш керак. Бу сафар қандай рақиб рўпара бўларкин? Янош Варга дейишяпти. У Венгрия чемпиони. Бу ном классик курашчиларга яхши маълум. Халқаро турнирларда кўп бор ютиб чиққан...

Яна гиламга биринчи бўлиб енгил вазнлилар чақирилди. Казаков учрашув бошидан ташаббусни қўлга олиб, бир дақиқа ҳам бўшашувчиликка йўл қўймади. Баллар ҳисоби унинг фойдасига тўхтовсиз ўсиб борди. Учрашув иккинчи бўлимининг охирларига келганда тошкентлик спортчининг ғалабаси ҳеч кимда шубҳа қолдирмади. Ҳисоб 11:1гача етган эди.

Энди сўнгги довон қолди. Ҳал қилувчи учрашув. У бошлангунча яна уч соат бор. Унинг ўтиши ғоятда қийин бўляпти. Бетоқат дамларда киши ўзини қаерга қўйишни билмайди. Судьянинг ҳуштаги қачон чалинаркин ўзи...

Ниҳоят полвонлар залга кириб келишди. Рустем мусобақаларда кўп қатнашган, ҳар хил шаҳарларда бўлган-у, лекин ҳозиргидек шовқин, ҳаяжонли қийқириқларга дуч келмаганди. Минглаб қўлларнинг бир хил маромдаги қарсаги, оёқлар билан полларни тепкилаш. Тушунарли, Ғарбий Германияликларнинг сўнгги умиди бўлган Ганс Вайль — Рустемнинг охирги рақиби гиламга чиққан эди. Ватандошларнинг мадади Вайлни руҳлантириб юборди. У биринчи минутдаёқ Рустемни даст кўтариб отди. Казаков «кўприк» ҳолатига тушиб қолди. Бунинг учун рақибига уч балл берилади. Эҳ, наҳотки шунча олишувлари зое кетса, ҳал қилувчи «жанг»ни бой бериб қўйса! Совет полвони ҳайратомуз эпчиллик қилиб ўнгланиб олди ва немис спортчисини шиддат билан отди ва устидан зўр куч билан босди. Таблода «2 минут, 58 секунд» рақамлари ёниб турарди.

Бу курашнинг биринчи бўлими тугамасданоқ совет вакили Казаковнинг олимпия чемпиони бўлганлигини билдирарди...

Ҳа, ҳамшаҳаримиз эл-юрт ишончини оқлаб, Тошкентда берган ваъдасининг уддасидан чиққан, совет спорти шуҳратини яна баланд кўтарган эди.

Кечагина кечки ишчи ёшлар мактабини тамомлаб Тошкент асбобсозлик заводига слесарь бўлиб ишга кирган оддийгина бир йигит спортдан бахтини топди. Унинг классик кураш «сир»ларини эгаллай боришида устози, меҳрибон ва қаттиққўл тренер Аблаевнинг тажрибалари, ўгитлари жуда катта роль ўйнади. Аргентинанинг Марь-дель-Плата, Болгариянинг София шаҳарларида жаҳон чемпиони, Москвада СССР халқлари спартакиадаси чемпиони олтин медаллари билан тақдирланган. Рустем полвон энди олимпия чўққисини ҳам забт этди.

— Эндиги режаларингиз қандай? — сўраймиз олимпия қаҳрамонидан.

— Ҳозир дам оляпман. Сўнгги олишувда қулоғим шикастланган экан. Уни даволатиб бўлгач, янги «жанг»ларга шайланишим керак. Келгуси йил Финляндияда Европа биринчилиги. Эронда навбатдаги жаҳон чемпионати бўлади. Ниятим яна мамлакатимиз терма командаси составига кириб олимпия чемпиони деган юксак номни оқлаш.

Курагинг бундан буён ҳам ерга тегмасин, азамат!

С. МУСАЕВ.

ИТАЛИЯ ТААССУРОТЛАРИ

«Пахтакор» футбол командаси Италия-Совет дўстлиги жамиятининг таклифига мувофиқ Италияга меҳмон бўлиб борди.

Сентябрнинг сўнгги ҳафтасида Италия республикасида дўстлик жамияти активистларининг кучи билан ҳилма-хил фестиваллар, артистлар, бадиий ҳаваскорларнинг чиқишлари, лекция ва суҳбатлар бўлди. Шунингдек, совет фильмлари намойиш қилинди. Молдавия ССР ашула ва рақс ансамбли концерт программалари билан қатнашди. Москва Ҳарбий Округи ансамбли артистлари ҳам ўз маҳоратларини намойиш қилишди.

Айни чоқда Италия ва Совет Иттифоқи спортчилари ўртасида дўстона учрашувлар бўлди. Бу учрашувларда Марказий Армия спорт клуби ва «Калев» (Таллин) баскетболчилари, Чехословакия волейболчи қизлари, Совет Иттифоқи гимнастикачилари иштирок этишди. Гимнастикачи қизларимиз орасида XX олимпиада чемпиони тошкентлик Эльвира Саъдий ҳам бор эди.

«Пахтакор» футбол командаси ўзининг биринчи учрашувини Нарни шаҳрида ўтказди. Бу Италиянинг ишчи посёлкаларидан бири ҳисобланади. Бу шаҳарда бизни самимий кутиб олишди. Ўйин арафасида кучли ёмғир ёғди. Шунга қарамай, стадионга анчагина футбол муҳлислари келишди. Бу стадион майдонига чим ётқизилмаган экан. Ёмғир ёғиб турганлиги, ноқулай шароитда бўлсада, пахтакорчилар ўйиннинг бошидан охиригача рақибларидан устунлик қилишди. Буни учрашув натижаси ҳам тасдиқлайди. Футболчиларимиздан Варюхин, Ан, Фёдоров, Абдураимов, Лисаковский кетма-кет майдон эгалари дарвозасини забт этишди. Нарниликлар Говоров дарвозасига битта жавоб тўпи киритa олдилар, холос.

Иккинчи ўртоқлик учрашувини «Пахтакор» Римда машҳур «Рома» командаси билан ўтказди. Бу ўйин Италия Компартиясининг марказий органи бўлган «Унита» газетасининг ҳар йили нишонланадиган умуммиллий байрами программаси бўйича ўтди. Бу учрашув натижаси футбол муҳлисларига маълум. Ўйиннинг катта қизиқиш туғдирганлигини олимпия стадионига келган 25 мингдан ортиқ томошабинларнинг қизғин олқишларидан ҳам билиш мумкин эди. «Рома» профессионал футболчилардан ташкил топган Италиянинг етакчи клуби. У бир неча бор мамлакат чемпиони бўлган. Ҳозир иккинчи ўринда бормоқда.

Эртасига яна майдонга тушишга тўғри келди. Энди командамизни мамлакатнинг курорт шаҳри — Сорентодаги ўйин кутарди. Яна футболчиларимиз совет спорти шарафи учун курашиб, ўйинни ўз фойдаларига ҳал қилишга муваффақ бўлдилар. Кузьмин икки марта, Абдураимов бир марта мезбонлар дарвозасига тўп киритишди. Майдон эгалари эса икки марта муваффақиятга эришдилар.

Ф. ШОКИРОВ,
«Пахтакор» жамияти марказий Советининг раиси, делегация раҳбари.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТУРИСТ СЎҚМОҚЛАРИ...

Туризм ва экскурсия меҳнаткашлар ҳамда ўқувчиларнинг оммавий, кенг ёйилган ҳордиқ чиқариш турларидан бири бўлиб бормоқда. У Ватанни чуқурроқ ўрганишга, Совет халқларининг интернационал дўстлигини мустаҳкамлашга катта ёрдам беряпти. Ҳозирги кунда мамлакатимизда 50 миллиондан ортиқ киши туристик поход ва экскурсияларда қатнашяпти. Тўққизинчи беш йиллик охирига бориб улар сони икки баравар ортади. Областимизда ҳам туризм ва экскурсияга эътибор кучаймоқда.

Бу ишлар билан ўқувчиларни батафсилроқ таништириш мақсадида область туризм ва экскурсия советининг раиси Аббос АЗИМОВнинг суҳбатини босамиз.

Аббос АЗИМОВ: Чимён тоғида, 12 булоқ тепасида юз ўринлик коттежимиз бор. Коттежда туристлар учун барча шарт-шароит муҳайё этилган. Икки ўрин, икки квартирали ётоқларда ҳамма қулайлик мавжуд. Область туризм ва экскурсия совети орқали саёҳатга чиққанлар коттежда бир-икки кун дам олиб, тоғ ҳавосига мослашгач, медицина кўригидан ўтишади. Сўнг турли томонларга саёҳатга жўнайдилар. Саёҳат ихлосмандлари учун бу ерда 33 та маршрут ишлаб чиқилган. Мазкур маршрутлар бўйича икки соатликдан то икки ойгача муддат билан сафарга жўнашлари мумкин.

Ўтган ёз мавсумида мингдан ортиқ юқори синф ўқувчилари тоғдаги базамиз орқали поход ва саёҳатларга чиқишди. Ходимларимиз, малакали спорт инструкторлари ўқувчиларнинг саёҳатини муваффақиятли тугаллаши, соғлом бўлиши ҳамда спорт разрядларини олишлари учун жиддий ишлаяптилар. Ана шу минг ўқувчидан 260 киши спорт разрядларига эга бўлди. Бундан ташқари, саёҳатга чиққанлар зўр маънавий ва жисмоний қониқиш ҳосил қилишди.

Шу кунларда қиш мавсумига тайёргарликни қизитиб юбордик. 750 метр масофада ўрнатилган осма йўл қиш кунлари тоққа кўтарилишда уларга жуда қўл келади. Бу йўл орқали тоғ чўққиларига чиққан чанғичилар турли мусобақаларни ўтказишлари мумкин. Ҳозир ана шу осма йўл яна 360 метр масофага узайтирилмоқда. Бундан ташқари, туристик база — коттежнинг иккинчи навбат қурилиши бошлаб юборилди.

Шунингдек, 1973 йил сметасига Бекободда 200 ўринли туристик база қурилиши киритилган эди. Кўчма уйларни ҳозир олиб бориб қўйганлигимиз учун қурилиш ишларини муддатидан олдин бошлаб юбордик. Туристик базамиз Фарҳод тўғони ёнида, Ширинсойда барпо бўлади. У битказилгач, Ленинободгача Сирдарё узра катерлар қатнай бошлайди. Улар ҳордиқ чиқарувчиларнинг энг севимли транспорти бўлиб қолиши, шубҳасиз.

Чорвоқ денгизи соҳилида ҳам 30 ўринли туристик база қуриш мўлжалланган. Областимиз меҳнаткашлари ҳамда туристлари бу база қуриб битказилгач Бўстонлиқнинг шифобахш ҳавосидан янада кўпроқ баҳраманд бўладилар.

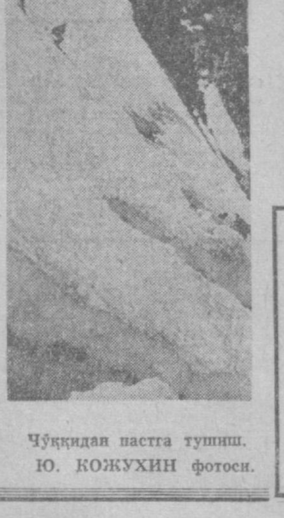

Чўққидан пастга тушиш.
Ю. КОЖУХИН фотоси.

КУН ТАРТИБИДА — ФИЗКУЛЬТУРА МАСАЛАЛАРИ

Калинин район комсомол комитетининг пленуми ВЛКСМ Марказий Комитети VII пленуми қарорлари асосида ГТО комплексини жорий этиш масаласини муҳокама қилди. Район физкультура ва спорт комитетининг раиси С. Сарахўжаев шу масала бўйича доклад қилди. Музокарада сўзга чиққанлар ҳар бир мактаб ўқувчисини ГТО нишондорлари сафига тортиш тўғрисида фикр билдирдилар. Район ДОСААФ комитетининг раиси У. Пўлатов ҳам қизиқарли масалаларни ўртага ташлади.

Район «Пахтакор» спорт жамиятининг VI ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди. Спорт жамияти Советининг ишлари юзасидан С. Сарахўжаев ҳисобот доклади билан чиқди. У қишлоқ спортчиларининг область, республика ва Иттифоқ мусобақаларида эришган муваффақиятлари ҳамда спорт жамияти олдида турган вазифалар ҳақида гапирди.

Район «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг раиси қилиб С. Юсупов сайланди.

Л. АЛЕКСАНДРОВ.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

✦ Олий лига командалари — «Торпедо» билан ЦСКА учрашуви автозаводчилар фойдасига 2:1 ҳисобида тугади.

✦ 4 октябрь куни бўлган биринчи лигадаги ўйинлар натижалари қуйидагича: «Автомобилист» (Нальчик) — «Олға» (Фрунзе) — 1:1, «Шахтёр» (Қарағанда) — «Нистру» (Кишинев) — 1:0, «Металлист» (Харьков) — «Динамо» (Ленинград) — 0:0, «Спартак» (Орджоникидзе) — «Помир» (Душанбе) — 2:0, «Уралмаш» (Свердловск) — «Кривбасс» (Кривой Рог) — 1:0.

✦ Югославияда ўтаётган жаҳон шахмат олимпиадасининг саккизинчи турида СССР—Чехословакия командаларининг мусобақаси бўлди. Совет шахматчилари 24,5 очко тўплаб, пешқадам — Югославия командасига етай деб қолдилар.

✦ Ўзбекистон «Спартак» жамияти туристлари Марказий Помир тоғи бўйлаб мураккаб поход ўтказдилар. 200 километрлик маршрутда спортчилар саккиз довондан ошдилар ва Дорофеев музлигига етиб бордилар. Музлик яқинидаги номсиз довонга «Спартак» жамияти Ўзбекистон Совети довони» деб ном қўйдилар.

Реклама ва эълонлар

ТВ

7 ОКТЯБРЬ.
БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

9.45 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 9.50 — Янгиликлар, 10.00 — Рангли телевидение. «Барча оҳанг — жаҳонга». Ҳужжатли фильм (рус тилида), 10.20 — «Дўстлик чаманзори» (концерт).

11.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.05 — Ўқувчилар учун. «Дўстлик ҳамма нарсадан қиммат», 18.45 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 19.00 — Ёзувчилар — пахтакорларга. Фарғона шоирлари — студиямиз меҳмони, 19.30 — Ўн минут музика, 19.40 Эртага — Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик ходимлари куни (рус тилида), 20.40 — «Ахборот» информацион программаси, 21.00 — «Оламга саёҳат» (кинокўрсатув), 22.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Студентлик-олтин давrim», 23.30 — СССР халқларининг рақслари. Музикали кўрсатув.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 10.10 — Сиртдан ўқиётган студентлар сизлар учун. 1-курс. Олий математика, 11.00 — Инглиз тили, 11.30 — Бадиий фильм, 13.00 — 1-курс. Чизма геометрия.

18.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

8 ОКТЯБРЬ
Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик ходимлари куни
БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

9.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Янгиликлар, 10.10 — Болалар учун, Телевизион театр. «Эртак кетидан эртак», 10.55 — Кўрсатувлар программаси.

11.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатувлар программаси, 17.00 — Болалар учун киновикторина (ўзбек тилида).

Рус тилида: 17.50 — Болалар учун кинофильм, 18.25 — «Ахборот» информацион программаси, 18.40 — «Вақтни йўқотган» (ҳужжатли фильм), 19.00 — Рангли телевидение. «Кинопублицист экрани», 20.05 — Ўн минут музика.

Ўзбек тилида: 20.45 — «Ахборот» информацион программаси, 21.05 — Рангли телевидение. Ҳинд кинофильмларидан куйлар, 22.30 — «Олтин водий. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун программа (ўзбек тилида), 23.50 — «Шахсий иш билан» (телевизион спектакль, рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

9.30 — Ўқитувчилар учун консультация. «Ҳарфлар ва товушлар» (рус тилида).

СИРТДАН ЎҚИЕТГАН СТУДЕНТЛАР УЧУН

10.00 — Немис тилидан 2-машғулот, 10.30 — Физика. 3—4 машғулот (ўзбек тилида), 11.30 — Француз тилидан 2-машғулот, 12.00 — Назарий механика. 3—4 машғулот (ўзбек тилида), 13.00 — Ўқув жараёнини илмий ташкил этиш. 3-машғулот (рус тилида).

13.30 — Олий математика. 1-машғулот.

16.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.55 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/Х да Масхарабозлар, 8/Х да Боғча сарой фонтани (кундуз соат 12 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/Х да Бой ила хизматчи, 8/Х да Ажал минораси.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7/Х да Бахт тўйи, 8/Х да Ҳалима, 9/Х да Тошболта ошиқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва Давлат цирки артистларининг гастроллари (кеч соат 8 да). Шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 6 да; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да томоша кўрсатилади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Оловнинг бўйсундирилиши (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 11 ярим, кеч 6 ва 8.40 минутда).

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Ўқигану уқмаган — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ўн икки стул — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Эркак ва аёл — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697.
Р. 03717. Б. 1854.